

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja v prvi polovici meseca. Naročnina za vse leto dvanajst (12) Din. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Koroška cesta 5. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Edini slovenski zavod brez tujege kapitala je
Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

Vsem cenjenim naročnikom smo priložili položnice, ter vljudno prosimo, da blagovolijo čimpreje poravnati naročnino za leto 1932. Naš Dom se vzdržuje ob zavednosti naročnikov ter krščanske mladine. Tistim, ki še niso poravnali celotne, oziroma delne naročnine za tekoče leto (1931), smo napravili na ovitku križec. Prosimo, da poravnajo čimpreje zaostalo naročnino ter za leto 1932, ker bomo sicer primorani list ustaviti. Naš Dom stane letno samo 10 Din. širite Naš Dom med svojimi znanci, prijatelji in prijateljicami. Naš Dom je najcenejši mladinski mesečnik v državi. Naročniki »Slovenskega Gospodarja« prejema »Naš Dom« brezplačno, ker bo izhajal kot redna mesečna priloga »Slovenskega Gospodarja«.

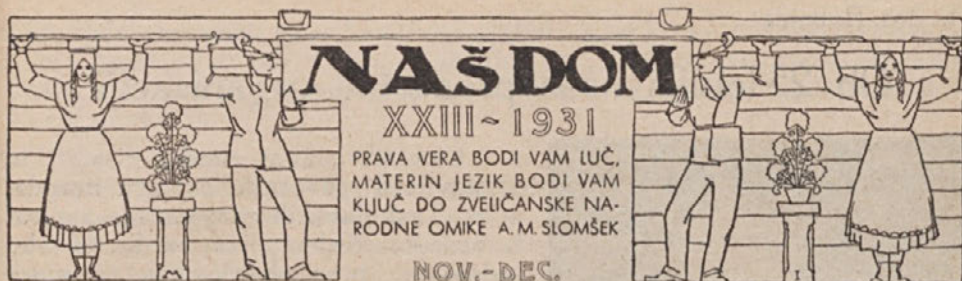
Naročajte po dr. Dorniku dramatisirano ljudsko igro »Gruda umira«, ki je izšla kot posebna priloga »Našega Doma«. Naročila sprejema uprava »Našega Doma«, Maribor, Koroška cesta 5. Za naročnike 12 dinarjev, za nenaročnike 25 dinarjev.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

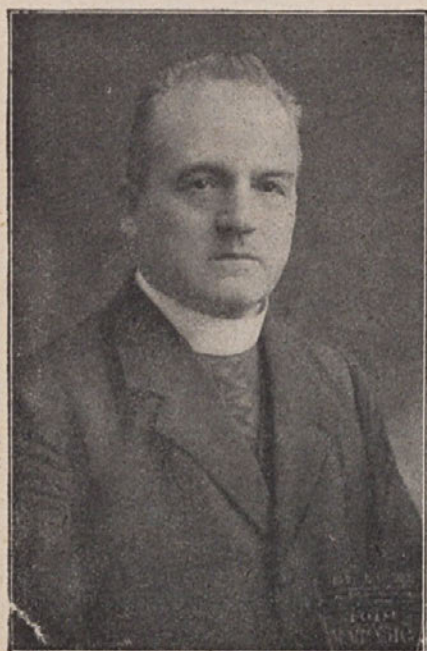
Gosposka ulica r. z. z n. z. Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje vlagateljem rentnega davka.

Sveti Oče Pij XI., veliki ljubitelj mladine, goreči namestnik Zveličarjev ter modri krmar katoliške cerkve v naših težkih dneh. Ime papeža Pija XI. bo zapisano v povestnici katoliške cerkve z neizbrisnimi črkami: Pij XI. je zbudil k življenju Katoliško akcijo, postal papež misijonske in cirilometodijske misli in je z dopolnilno okrožnico k oni velikega Leona XIII. («Rerum novarum»), znano pod označbo »Quadragesimo anno«, utrl jasne smeri in poti, ki se naj jih držijo katoličani v najtežjih in najkočljivejših socialnih vprašanjih, ki pretresajo novodobno življenje. S to okrožnico je postal Pij XI. vreden naslednik velikega socialnega papeža Leona XIII. Mladina hrani v svojem srcu ime sv. Očeta z velikim spoštovanjem, ljubeznijo in sinovsko udanostjo. Papeč Pij XI. naj živi!

Ob 25 letnici naše prosvetne organizacije.

Ciceron, slavni rimski pisatelj in najslovitejši govornik svojega naroda, je v »Tuskulanskih razgovorih« zapisal te besede: »Kakor njiva, naj bo še tako rodovitna, brez obdelovanja ne more biti plodonosna, tako tudi ne duh brez pouka in izobrazbe.« Naša prosvetna organizacija obdeluje njivo našega naroda. Rodovitna je ta njiva ter obeta obilno najlepšega plodu. Treba pa jo je obdelovati. Brez skrbnega, smotrenega obdelovanja in negovanja bo na njej rastle več ljuljke nego pšenice. Dolgo vrsto let že vrši naša organizacija to delo, sejajoč v brazde duha našega naroda kleno zrnje pouka in izobrazbe.

L. 1903. je bil osnovan štajerski pomožni odbor Slovenske krščansko socialne zveze. Tri leta kasneje, in sicer 29. novembra 1906 — čez tri dni bo poteklo celih 25 let — je bila ustanovljena Slov. kršč. soc. zveza za Štajersko. Ustanovnemu zboru v Mariboru je

predsedoval veliki politični, gospodarski in prosvetni organizator slovenskega ljudstva dr. Krek, podpredsednik je bil šentpeterski župnik Matej Štrakl, tajnik pa šentmagdalenski kaplan Vinko Zolgar. Vsi ti trije sejalci prosvete in kulture med ljudstvom že uživajo plačilo za svoje delo pri božjem Sejalcu.

Področje naše prosvetne dejavnosti je bil slovenski narod. Narod je živ organizem. Da organizem živi, mu je potrebna hrana, ki jo sprejema vase ter si jo prisnavlja. Obstoj, rast in napredek organizma je odvisen od tega, ali in kakšna hrana se mu daje. Nezadostna hrana povzročuje nazadovanje in propadanje organskega življenja, slaba, nezdrava hrana pa organizem slabi in zastruplja. Še bolj kot posameznik živi narod od duševne hrane. Puščati široke plasti ljudstva brez izobrazbe je isto, kakor mnogoštevilnemu in raznoličnemu staničju organskega bitja odtegovati potrebno hranivo. Mrtvilo je nujna posledica. Zbirati ljudi v društvih, ki niso krščanska, dajati jim duševno hrano iz nekrščanskih knjig in časnikov, ali more to v duši naroda roditi drug učinek, nego medlenje in ostrupljenje?! Naša društva so nudila ljudstvu samo krepko, zdravo hrano, koje poglobitna snov je vzeta iz nauka Onega, ki je rekel o sebi: »Jaz sem pot, resnica in življenje.« Naša posebna skrb je vedno bila posvečena tistemu staničju, ki se iz njega naš ljudski organizem neprestano obnavlja in pomlaja, to je mladini. Kako intenzivno in uspešno je bilo

naše delo, dokazuje naša društvena statistika, ki je na poslednjem občnem zboru pred svetovno vojno, 3. aprila 1914 izkazala 167 izobraževalnih društev in njim pridruženih 138 mladinskih zvez, in sicer 61 mladeniških, 77 pa dekliških.

Vse organsko življenje se vrši v znamenju velike težnje samoohrane in samobrane. Naša prosvetna organizacija je to velevažno težnjo našega narodnega organizma podpirala, jačila in hrabrila. K temu nas je silil nemško-nacionalni imperializem, ki je hotel zagospodovati nad našo zemljo ter ji vzeti slovenski značaj, našemu ljudstvu pa slovensko dušo. Roko v roki z oficielno državno politiko je šla privatna raznarodovalna iniciativa, ki je bila organizirana v nemškem Schulvereinu in Südmarki. Na severni meji našega jezikovnega ozemlja je bila nevarnost največja. Z denarjem nismo mogli paralizirati nemško-nacionalnih nakan, ker ga nismo imeli. Dali pa smo slovenskim rodbinam na meji in osobito naši mladini v roke drugo orožje, da so z njim branili naše slovenstvo, in to je uma svetli meč. Kdor se je moral boriti za narodne in verske svetinje, tak jih bolj vzljubi nego tisti, ki se za nje ni nikdar bojeval ter ni za nje ničesar žrtvoval. V tej borbi, ki je bila od naše strani res kulturna borba, se je naša ljubezen do naše zemlje in našega slovenstva poglobila ter ojeklenila, da ne bo nikdar popustila.

Naša prosvetna organizacija, ki se od občnega zbora 6. decembra 1923 imenuje Prosvetna zveza, more ob svoji petindvajsetletnici gledati z zadovoljstvom in zavestjo storjene dolžnosti na bogate plodove svojega dela med našim narodom.

Kar sem rekel na 1. občnem zboru naše organizacije po prevratu (30. aprila 1919), morem ponoviti danes: »Glede na ljudsko izobrazbo stojimo v vrsti slovanskih narodov na čelu prvi za Čehi. Najmanjši narod med Slovani, pa med prvimi in najmočnejšimi vsled duševne potence in ljudske izobrazbe. To čast našemu narodu ohraniti med njegovi brati v naši ujedinjeni jugoslovanski državi, bodi naša skrb, kateri z veseljem in požrtvovalnostjo posvetimo svoje sile in svoje delo. Naša izobrazba — naš ponos in naša moč!«

Naši cilji so isti, kakor smo si jih začrtali pred 25 leti v lepi dobi našega prosvetnega idealizma. Idej nam ni treba spreminjati, metode pa je treba prilagoditi razmeram. Nekdaj je mladina sama prihajala k nam. Sedaj pa moramo hoditi po njo. Dandanes hodijo po njo razni ljudje ter jo vabijo k sebi v imenu zvenceh gesel in fraz. Mi pa hodimo po mladino v imenu naših krščanskih in narodnih idej, ki jih je naše ljudstvo vedno smatralo kot svoje najdragocenejše svetinje. Mi hodimo po našo mladino pod zastavo in zaščito onega velikega našega prosvetitelja, ki je mladini v pouk, probudo in bodrilo največ pisal, govoril in delal, to je škof Slomšek. S 24. septembrom t. l. se je začelo 70. leto, kar je umrl naš veliki narodni učitelj. Naj bo prosvetno delo med našim narodom v bodočem letu posvečeno proslavi Slomšekovega spomina ter obnovitvi Slomšekovih idej in Slomšekove ljubezni! Tako bomo tudi najboljše služili naši veliki narodni težnji: Slomšekovi beatifikaciji.

Fant in gospodarstvo.

Naša kmečka in delavska mladina okusi navadno prav zgodaj vso težo boja za obstanek. Že v šolski dobi sliši otrok doma, ko se pogovarjata oče in mati, kako težka je borba za vsakdanji kruh, za obleko, prehrano in stanovanje, kako težko se prisluži denar, brez katerega ni mogoče voditi gospodinjstva. Le prezgodaj, takorekoč v nežni mladosti, se vtisne otroku živo v spomin, da, žalibog pogosto, »človek toliko velja, kar plača«. Ni povsod enako. So tudi izjeme. Vendar velika večina kmečkega in delavskega ljudstva bije trd boj za obstanek. Tako se je godilo našemu človeku od nekdaj, se godi danes in s skrbjo gledamo — v bodočnost. Ali je potem čudno, da se tudi naš fant zanima za gospodarska vprašanja in mora vedeti, kaj je bistvo gospodarstva, na kakšnih temeljih mora sloneti gospodarska blaginja posameznikov in družin, zasebnih in javnopravnih edinic?

Kaj je gospodarstvo? Kaj pomeni izraz: gospodariti? Izkušnja nas uči, da rabi vsak človek za svoje življenje, za svoj telesni in duševni napredek določeno vrsto tvarnih sredstev ali gospodarskih dobrin. Človek rabi hrano, obleko, stanovanje. Vse te dobrine služijo, da zadovolje določene človeške potrebe. Na nizki stopnji omike so te potrebe omejene, neznatne. Z napredkom omike pa raste število potreb in s tem tudi nujnost in potreba po čim večjem številu gospodarskih dobrin. Smotreno pridobivanje gospodarskih dobrin zunanjeja sveta za utešitev človeških telesnih, duševnih in nravnih potreb se imenuje gospodarstvo. Bistvo gospodarstva je v tem, da se s čim manjšimi žrtvami, trudom in delom, smotreno pridobiva čim večja množina tvarnih (materijelnih) sredstev, ki služijo blagostanju, izpopolnitvi in napredku človeškega rodu. Izkušnja nas uči, da je določeno število takih dobrin, ki jih imenujemo gospodarske dobrine, neobhodno potrebno za človeško življenje. Brez njih človek ne more živeti, eksistirati; zato jih imenujemo tudi življenjsko-nujne ali eksistenčne dobrine, ki so namenjene za utešitev nujnih (eksistenčnih) potreb. Vse to gospodarsko delo se nujno vrši po določenem načrtu, torej smotreno. Čim bolj se človeški rod izpopolnjuje, tem bolj napreduje tudi gospodarsko. Zgodovina nam pripoveduje o silnem napredku človeškega rodu na gospodarsko-tehničnem olju. Le študirajmo zgodovino narodov in čudoviti razvoj novodobne tehnike!

Temelji gospodarske blaginje posameznikov in družin, zasebnopravnih in javnopravnih edinic pa so sledeči: Delavnost, varčnost, treznost in neprestano teženje po versko-nravni izpopolnitvi. Pojem gospodarstva vsebuje nujno neko udejstvovanje, delo, delavnost. Brez dela ne pride človek nikamor. Delu slava in čast! Varčnost je lastnost, ki dela človeka sposobnega, da ohranjuje pridobljene dobrine in jih ne razmetava po nepotrebem. Treznost daje človeku pravo telesno in duševno čilost in s tem notranjo nravno moč, da ostane vedno delaven in varčen. Stalno teženje po duševni, versko-nravni izpopolnitvi pa dvigne človeka nad povprečno vsakdanjost, ki le premalo pozna in ceni npravne vrednote.

Pogled v resnično življenje nam kaže, da so delavni, varčni, trezni in npravno močni ljudje dobri gospodarji. Tudi družine, ki gojijo te čednosti,

so gospodarsko trdne. Le redko jih bodo strli viharji življenja, naj pridejo od koderkoli. Kako veselo je življenje v takih družinah! Le take družine bodo obvarovale naš dom in rod zdrav v najhujših stiskah. Zato pa gojimo vse te čednosti, da se nam ne bo treba bati za našo bodočnost!

Jasno je, da se mora naš slovenski fant živo zanimati za vse pojave gospodarskega življenja, da se mora strokovno pripravljati za bodoči poklic, ko naj postane sam kmet in gospodar na svojem domu. Ni pa dovolj, da se naš fant omeji zgolj na strokovno plat zasebnega, domačega gospodarstva. Imeti mora odprte oči za vse pojave javnega življenja. Skrbno mora opazovati in študirati gospodarstvo javnopravnih edinic: občine, banovine, države. Saj je sam nujno član občine, banovine in države. Gospodarstvo teh edinic je odločilnega pomena za razvoj posameznikov, družin, stanov. Zato se mora vsakdo vprašati: Po kakšnih načelih je urejeno gospodarstvo teh javnopravnih edinic? O tem pa v prihodnji številki.

Razdejanje duše.

(Pretresljiva zgodba iz naših krajev; za N. D. napisal fant od Soče.)

Razdejanje.

Na Visolah in povsod tam okoli so se povpraševali, kedaj bo vzklicna razprava; ali bodo pri višjem sodišču gospodu Marku ugodili? Medtem so si sledile zopet manjše pravde: vrt, hlevi, sadovnjaki itd. Končno je prišlo od sodišča, da se vzklicna razprava dovoljuje. Razpravna dvorana je bila nabito polna ljudi iz okolice; trajala je cel dan. Pritegnjenih je bilo veliko novih prič, od katerih so nekatere podale precej nejasne izpovedbe. Šlo je za neki paragraf, po katerem je možen preklic darilnega predmeta, oziroma darilne pogodbe, ako se pozneje izkaže, da je podarjenec ravnal nehvaležno napram radovalcu. In to je hotel gospod Marko dokazati. Razsodba je prišla čez teden dni, in sicer pismeno: da smatra sodišče, da je Janko ravnal nehvaležno napram gospodu Marku in da se darilna pogodba razveljavlja. Na Visolah je zopet zagospodaril gospod Marko . . .

Janka je razsodba globoko pretresla; toda skušal je notranjo grenkobo prikriti pred svojo ženo Pavlo, ki jo je bil ob sporočilu razsodbe zgrabil živčni napad. Njeno živčevje je bilo po tolikih pravadah, sporih in prepirih čisto zrahljano. »Glej Janko; jaz sem vsemu temu kriva. Radi mene je prišlo do tega. Odtod pojdem in Marijančka vzamem s seboj. Ali dovoliš? Ne morem več strpeti tukaj na teh Visolah. Preveč gorja in trpljenja je bilo tukaj zgoraj.«

Janko je imel veliko težavo s tem, da jo je uveril, da naj ostane na Visolah. Nekaj časa je gojil upanje, da bodo pri višjem sodišču ugodili njegovi pritožbi in da se razprava ponovno vrši. Medtem je opazal na svoji ženi Pavli čudne izpremembe. Njene oči so dobivale čuden blesk, njene poteze kakor z ostrim oralom razorane; razen tega tresenje in šibenje života. Noči brez spanja . . . Toliko je še ohranila svežosti v svojem umu, da je razumela, kaj pomeni, ko je prišla iz mesta odklonitev pritožbe in zavrnitev ponovne razprave. Tisto jutro je šla v cerkev in se zatopila v molitev; sredi povzdigovanja, ko je gospod Janez dvignil sveto hostijo, je pretresel ozračje v cerkvi rezek krik. Vsi ljudje so se obrnili v smer

proti stranskemu oltarju, kjer je gospa Pavla v zmedenosti in na vse grlo vpila in pri tem vila svoje roke. Ljudje so hiteli skupaj in spoznali, da se je gospe Pavli omračil um. Prepeljali so jo na Visole h gospodu Janku...

V Janku je tedaj počilo; planil je proti svoji ženi ter jo brezumno objemal. Toda ni je bilo pametne besede, ki bi jo mogel izvabiti iz nje. V njegovi duši je prišlo do usodne eksplozije. Odhitel je v stransko sobo, pustil ženo in ubogega jokajočega Marijančka sredi sobe, vzel nekaj temnega in dal v žep, nato pa odšel v smeri stanovanja gospoda Marka. Potrkal je na vrata; gospod Marko je prišel odpret ter se od začudenja skoraj ustrašil; saj ni mogel v trenutku pomniti, kedaj je Janko zadnjič potrkal na njegova vrata. Prijel je Janko kakor zblaznel gospoda Marka za roko ter ga odpeljal v sobo, kjer je vpila Pavla. Gospod Marko ni vedel, kaj se je zgodilo. Zona ga je spreletela, ko je postal pred blazno ženo in Marijančkom, katerega jok je moral najkrutejšemu človeku trgati srce.

»Gospod Marko, ali vidite?«

»Vidim, žalibog.«

»In veste kdo je vse to zakrivil? Vi...!«

Janko je segel v žep in trenutek nato so strelci razlegnili preko Visol daleč naokoli. Prihiteli so uslužbenci, hlapi in dekle v Jankovo stanovanje ter obstrmeli. Gospod Marko in Janko oba mrzla v mlaki krvi na tleh, sredi sobe blazno ženo in poleg nje ubogega otroka, ki je jokal, da bi moral ganiti kamen. Marijanček je bil v tem trenutku brez doma, brez očeta in matere. Vzel ga je k sebi gospod Janez. Naslednjo nedeljo pa je imel gospod Janez na leci ganljivo propoved: o odpuščanju je govoril, o človeških zablodah, in ubogemu otroku, ki je postal nedolžna, uboga žrtev...

[Konec.]

Novi izumi — stara dejstva.

Vsak dan nam prinese nekaj novega; novi izumi, nova odkritja, nova presenečenja. Toda malokdo je, ki ve, da je marsikaj, kar naj bi bilo novo, stara resnica, staro dejstvo. Strelovod na primer je izumil, kakor znano, Američan Franklin; toda dejstvo je, da so nekaj sličnega imeli že leta 1300. pred Kristusovim rojstvom stari Egipčani; da odpeljejo blisk, so pozlačevali priostrene vrhe na mestnih stolpih. — Za prenašanje pisem so uporabljali golobe že stari Grki in Rimljani, posebno pa Arabci; v isto svrhu so včasih uporabljali celo lastovke. — Potem na primer proteze. Koliko invalidov iz svetovne vojne jih ima — uboge žrtve! Toda prvo protezo omenja že stari rimski pisec Plinij, ko piše o nekem bojevniku Sergiju, ki je v drugi punski vojski (218 do 202 pred Kr.) izgubil roko, pa jo je nato nadomestil z umetno železno, pa tudi s to delal prava čuda. — Tiskanje knjig in porcelan so izumili že izdavnica Kitajci pred več tisočletji. — Tudi Amerike ni odkril kot prvi Kristof Kolumb, ampak so mnogo pred njim, in sicer pet stoletij preje, t. j. okoli leta 1000. odkrili Ameriko nordijski pomorščaki. — Da ima zemlja obliko krogle, so vedeli že v šestem stoletju pred Kristusovim rojstvom grški modrijani, in sicer Pitagora in Arhimed. — Tudi neke vrste časopisje je ustanovil že slavni rimski cesar Julij Cezar. Časopis je izhajal od časa do časa samo v enem iz-

vodu, in je prinašal vse najzanimivejše vesti iz rimskega cesarstva; ta časopis je bil razobešen javno v Rimu. Tudi so obstojali v tem času že v Rimu neke vrste dopisniki, ko so pošiljali v vse rimske province vesti iz Rima. Drži torej povsem tisto znano reklo: Pod soncem nič novega...

Mirko Geratič:

Naša velika naloga.

Zlato je dragocena, a redka kovina, zato ima tudi veliko vrednost. Prav tako dragocena, a tudi silno redka je med ljudmi čednost, ki ji pravimo **značaj**. Pripovedujejo, da je baje nekoč grški modrijan Diogen hodil po mestu pri belem dnevu z lučjo. Ko so ga vprašali, kaj išče, je odgovoril: »Iščem moža.« Hotel je gotovo reči, da išče moža, ki bi bil značaje. Leta 1895. je nek slaven ljudski zastopnik v nemškem parlamentu zaključil svoj govor z besedami: »Značajev ni več!«

Brez vsakega dvoma veljajo te besede v polni meri tudi danes. **Manjka nam značajnih ljudi, ki bi se dosledno in stanovitno ravnali v vsem svojem dejanju in nehanju po jasno spoznanih načelih, in ta načela tudi povsod zagovarjali in če treba tudi odločno branili.**

»Sviča švaiga čez dva prağa«, tako bi lahko označili danes mnoge ljudi iz vseh slojev, med inteligenco kakor tudi med priprostim ljudstvom. Danes morebiti navdušen za kako stvar, idejo, pojutrijšnjem pa blati in sramoti vse, za kar se je prej navduševal. Danes kliče ves navdušen: »Živijo«, čez nekaj časa pa, če mu tako bolje nese: »Dol z njim! Križaj ga!« Kdo more takega človeka, ki menja vsak dan svojo barvo, pripadnost in prepričanje spoštovati in ceniti? Kdo mu kaj zaupati? Nobeden! Vsak bo dobro premislil, predno bo takemu kaj zaupal. Neznačajen človek nima nikjer ugleda, veljave.

Človeka ne cenimo samo po zunanosti, po obleki in po vedenju, ampak tudi po njegovih lastnostih. **Čist in neustrašen značaj šele da človeku pravo veljavo.** Značajnega človeka vsakdo čišta, k njemu gleda kvišku, ga občuduje in si ga stavi za vzor. Značajen mož ali fant je kakor svetilnik postavljen na visoko, da sveti daleč naokoli.

Zlato se čisti v ognju, značaj pa v času preizkušnje, v boju. Lahko je biti značajen, lahko se držati načel, ko ni nobenih ovir in nasprotstev, ko uživaš vse pravice in ugodnosti. Toda znano je, da ima vsaka dobra, poštna stvar svoje nasprotnike. Stara, neovrgljiva resnica je, da skušajo sovražniki katoliških načel vsako dobro stvar, pa naj je še tako dobra, poštna in pravična, ovirati in če treba tudi zatreti. V sredstvih niso izbirčni! V takih težkih trenutkih, ko je treba za svoje prepričanje, za načela kaj trpeti, žrtvovati, se šele pokaže značaj človeka v polni luči. Kakor zažarijo gore najlepše v zarji zahajajočega solnca, tako najlepše zažari značaj človeka v trenutku težke preizkušnje, ko se na eni strani obetajo razne ugodnosti, ugodno življenje, boljša služba, na drugi strani pa preti ponižanje, zaničevanje, škoda na imetju, ugledu... Težka je izbira, toda kdor je odločen in ima trdno voljo, ta ne bo pomišljal niti za hip, ampak bo storil, kar mu velela vest in krščansko prepričanje. **Značajen človek se od spoznanih načel niti za las ne umakne, pa naj pride pritisk od koderkoli...**

Hočete kdaj v življenju kaj pomeniti? Hočete kdaj doseči zmago našim katoliškim načelom? Hočete biti kdaj drugim vodnik, hočete, da vam zaupajo drugi? **Vse to je odvisno od vašega značaja!** Tedaj bodite značajni, pokažite, da niste vetrnjaki, ampak možje-junaki, možje značaja, ki se ne ustrašite boja za dobro stvar, za svoje prepričanje. Fant — član katoliške organizacije — fantovskega odseka, mora biti vedno pripravljen pokazati, **da služba katoliškemu idealom ni na odpoved. Zvestoba načelom,** to je najlepša poteza vsakega člana naših organizacij.

Malo je danes značajnih ljudi. V polni meri veljajo besede Simona Gregorčiča:

»Pač mnogo moških naš vek rodi,
a malo mož...«

Če jih torej manjka, jih je treba vzgojiti. Kje? V naših prosvetnih društvih — **osebito v fantovskih odsekih.** Fantovski odseki bi naj bili šola in vzgajališče značajnih ljudi. To je najvažnejše delo naših fantovskih odsekov. Iz naših fantovskih odsekov bi naj izšli fantje — bodoči voditelji vsega našega javnega življenja — **utrjeni v ljubezni do krščanskega življenja, v zvestobi do krščanskih idej.** — »Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev se ne gane«, to naj velja za vse, ki so pristaši našega katoliškega mladinskega pokreta. Ni pa zadosti, da ste sami značajni, ampak še tudi druge utrjujte v značajnosti, da izpolnite naročilo Gregorčiča, ki pravi:

»Značajen sam, še v ljudstvu značaj
oživljaj, goji in krepčaj,
na to mi prvo skrb obračaj,
to naša naloga je zdaj!«

Značajni, neustrašeni fantje, ki bodo neustrašeno stali na braniku naših svetinj, bodo naš ponos, a tudi naša rešitev!

V sovjetih . . .

Uradnik cukrarne v Voronešu je bil ravnokar pogledal skozi okno pisarne; njegov pogled je šel doli proti vasi. Zapazil je, da je neka hiša v plamenih. Pa se je uradnik spomnil tudi drugih ter jih poklical k oknu. »Fedorovna; pridite pogledat. V vasi je ogenj.« Fedorovna je planila proti oknu, ostali so navalili za njo. »Zdi se, da gori pri Aleksejevu.«

»Menda ne bo držalo; ogenj je nekje v bližini konsumnega društva; Aleksejev pa stanuje na drugem koncu vasi.«

»Toda vendar ne; kje leži poslopje konsumnega društva in kje se vali dim. Čisto gotovo je, da gori pri starem pijancu Patuškinu.«

»Že mogoče; tam okoli stanuje nekje. Pošten ogenj.«

Medtem je pridrvel neki delavec in zavpil: »Pošljite hitro našo požarno brambo; vas je v plamenih.«

Tedaj se je pojavil med vrati urada ravnateljev namestnik.

»Prosim, malo tišje; ne motite vendar dela. Kje gori? Pri kom je izbruhnil požar? Vse to se mora šele ugotoviti. In brez dovoljenja ravnatelja Petruškina ne sme požarna bramba odtod; Petruškin mora biti vsak trenutek tukaj.«

Ravnatelj je zastopnik je stopil k oknu in opazoval požar. »Velik ogenj; Petruškin je dejal, da bo vsak trenutek nazaj. Medtem bom ukrenil vse potrebno, da gasilci lahko takoj po njegovem prihodu odrinejo. Katjuša, stopite k pisalnemu stroju in pišite po mojem narekovanju: Kedar je izbruhnil požar? V oklepaju: točna navedba časa; čigava hiša gori? V oklepaju: ime in priimek, starost, vojaški službeni odnosi; njegova socialna stopnja: občinski revež, mali ali veliki kmet? Pišite vendar hitro za božjo voljo, Katjuša! Za ogenj gre, ne za šalo. Vem, da bi rajši na oknu gledali. Pa to ne gre. Za to bo že pozneje dovolj časa. Naprej; ali je bil v omenjeni hiši kedaj ogenj, in če ne, iz kakšnega vzroka ga ni bilo. Gotovo? Dobro.«

Množica delavcev je navalila v pisarno: »Pošljite gasilce; velikanski požar!«

»Ne motite dela! Jaz sem z vami istega mnenja, da je treba gasiti; toda saj veste, da ne morem dati povelja brez ravnatelja Petruškina; mora biti vsak hip tukaj.«

S tisto natipkano vprašalno polo so poslali na mesto požara tistega, ki je ogenj najpreje opazil. Končno je vendarle prišel ravnatelj Petruškin. »Velik požar; nevarna stvar. Eno in pol ure sem gledal ogenj.« Potem se mu sporočili prošnjo, da se naj odpošljejo gasilci. Ravnatelj je izdal pisмено navodilo za pomoč.

»Ogenj menda že pojema,« je pripomnil nekdo v okolici.

»Hitite, pospešite! Ne bo ogenj na vas čakal,« je menil ravnatelj.

Ko so gasilci prispeli na mesto požara, so obstali pred golim zidovjem; hiša je bila čisto upepeljena . . .

14

Z okna se je videl tisti del reke, kjer prišumi voda prečesana skozi grablje in se onkraj mosta umiri za pokopališčem, boječ se, da ne bi s preglasnim šumenjem premotila mirnega sna po gomilah. Med hišo in vodo se je pred mano razprostirala njivica, podobna neštetim drugim, razmetanim med hišami in vodami, ob cestah in po vzpetih pobočjih. Izpod okna se je oglašalo brzo leseno porožljavanje in mi pričaralo pred oči blazinasti valjarček z načrtanim vzorcem, z napol dopletenimi čipkami, ki vse dalje in dalje prepletajo črtež pod seboj, in z resno, v delo zamišljeno čipkarico, premetavajočo brez pristanka lesene klinčke med urnimi prsti.

»Mudi se, Polona, mudi se,« se je razleglo tik pod oknom.

»Ali pa tudi ne,« je odgovorila Polona s počasnim, rahlo zamolklim, a razločnim glasom.

Pogledal sem v odprto šipo pri oknu. V njej se je nejasno zrcalil prostor pred hišo, kamor ni segalo moje oko. V tej zabrisani sliki sem videl Polono, rudarjevo ženo, pritegnjeno v pasu in ramenih; neravno steklo je tako spačilo. Sedela je na stolčku pred svojim čipkalnikom in zatikal bucike v neprečipkani del črteža. Nekaj korakov od nje je slonela ob vrtni ograji suhotna ženica, ki mi ni bila poznana ne po glaso ne po licu.

»Dandanes se nam vsem mudi,« je dejala neznanka, »Hiteti je treba, da človek zasluži za kruh in obleko.«

»In za pogrebe,« je vzdihnila Polona, prenehala z delom in se zazrla čez reko proti pokopališču.

»Za pogreb je še prezgodaj.«

»Za nekatere je prezgodaj, za druge ni.« Polona je premolknila, kakor bi se ji misli mudile drugod. Nato je povzela:

»Drugi služijo zase in za otroke in si še kaj prihranijo. Midva z možem pa sva samo otroke pokopavala. To nam je vse požrlo. Krst — pogreb, krst — pogreb: to je moje življenje.«

»Koliko jih je bilo?«

»Štirinajst.«

»Toliko si jih imela? Hudo je, hudo!«

»Kaj ne bo hudo? Štirinajst — in vsi tam,« je pomignila z glavo proti gostim križem za vodo. »Zibel — grob, — zibel — grob; drugega ne poznam na svetu.«

»Božja volja, Polona.«

»Tudi moj pravi tako. Bridko je, bridko. Nekateri jih imajo toliko, da ne vedo, kam z njimi. Saj ne rečem: dobro bi se jim ne godilo, mojim. Vse je rudniško, bajta in njiva. Ničesar nimava. Zapustiti bi jim ne mogla ničesar. Komaj bi dorasli, bi morali v svet. Pa bi vsaj vedela, za koga delava. Zanj mi je prav hudo. Dober je in tako rad ima otroke. Pa nama jih Bog sproti jemlje. Saj nič ne očita moj in me tolaži. A čeprav molči, si vendar sama očitam: morebiti sem sama kriva, ne znam jih izrediti.«

»Teга ne smeš misliti, Polona.«

»Ti ne veš, kaj se to pravi: štirinajst! Štirinajst sem jih dojila! Štirinajst jih je tipalo po mojih prsah in se mi smejala. Tako radi bi bili živeli!«

»Ti nisi kriva. Pri vodi je težava z otroki. Solnca malo, mokrota... otroka se brž kaj prime.«

Tudi midva sva na to že mislila. Pa si pomagaj, če si moreš. Moj je večkrat prosil, da bi mu dali drugo stanovanje. Pa ni še prišel na vrsto. Botri in pogrebci, botri in pogrebci — drugih ljudi ta hiša ne pozna. Pri prvi, Mariji, mi je bilo, da bi še sama umrla. Lepa je bila, rdeča in močna, shodila je že in govorila. Z možem sva bila tako srečna. Druga zima nama jo je vzela. Zdaj ne morem več jokati — štirinajstim sem močila grob. Takrat pa, ko se mi je prva krsta zabelila iz jame, bi bila najrajši skočila za njo.«

»Vem, vem. Tudi meni je prvo umrlo.«

»Čez dve leti smo zagreblili drugo in nato skoro leto za letom: krst — gomila, krst — gomila. Kar je on zaslužil v jami in kar sem jaz napletla, vse je tam, vse pod rušo. Saj pravim, če bi on ne bil tako dober, jaz bi bila že znorela. Še zdaj me tolaži, še zdaj mi obeta, štirinajst sva jih zagrebla, on pa upa, da bo petnajsto živelo.«

»Tudi ti, Polona, moraš upati, tudi ti.«

»Rada bi, srčno rada, a pomisli — štirinajstkrat...«

»Bog nas skuša na razne načine. Obupati ne smemo. Zakaj bi petnajsto ne živelo?«

»Da bi res! Stirinajst jih je v nebesih in ko se obeta petnajsti, človek pozabi včasih vseh štirinajst in se veseli petnajstega in upa, da ta ne pojde za njimi.«

»Ne pojde, ne; veruj, Polona!«

Neznanka se je poslovila in odšla. Slika v šipi je pokazala Polono samo. Hitreje in živahneje so rožljali leseni klinčki pod oknom. Žena, ki jih je premetavala, se ni več zamikala v lesene in kamenite križe ob vodi, vzravkala se je na sedežu ter se z napeto pozornostjo zatopila v črtež in čipke.

Reka se je mirno svetlikala v solncu; na desnem bregu je božala štirinajst gomilic, na levem je pozdravljala petnajsto življenje.

Kako obhajajo Novo leto na Kitajskem.

Menda je ni dežele na svetu, kjer bi se Novo leto obhajalo v znamenju tolikih slovesnosti in ceremonij kakor med Kitajci. Kdor je kot tujec to doživel, temu ostanejo te slovesnosti v neizbrisnem spominu. Brez konca in kraja gredo obiski, čestitke brez konca in kraja ter brezštevila daril. Tujcem, ki so prišli na Novega leta dan v kakšno kitajsko družino, se dozdeva vse to, kar se okoli nježa godi, kakor šaloigra. Tukaj obhajajo

Znani in veliki »Kitajski zid« v notranjosti prostranega Kitaja.

nastop Novega leta s slovesnostmi, ki trajajo od 20. decembra do zadnjega januarja. V šolah imajo počitnice. Trgovci zapro svoje trgovine in jih imajo zaprte, dokler zmorejo; uradniki imajo dopust. Takoj po 20. decembru začno krasiti po hišah vsa zidovja, stene, omare in drugo z rdečim papirjem; kajti zli duhovi na Kitajskem se največ boje rdeče barve. Razen tega prelepljajo stene in drugo tudi s slikami, na katerih je tigr, breskvinno drevo ali pa oba premagovalca zlih duhov, in sicer brata Shen-tu in Yülü; tudi takšne slike so varno obrambno sredstvo proti hudobiti zlih duhov in demonov. Zadnjega decembra se potem zaključi čiščenje in pospravljanje, kajti prvega januarja ne sme nikdo vzeti metle v roke, kdor ne mara, da si z metlo odstrani srečo iz svoje hiše. V noči na prvi januar se potem vrši slovo, ki je zelo izvirno: v zrak frčijo rakete, možnarji zagrmje in višavja obsvetljujejo prameni umetnega ognja. Na Novega leta dan so najprej na redu čestitke prednikom, potem šele živčim sorodnikom, in sicer najpreje staremu očetu in stari materi, potem staršem in končno drugim sorodnikom, prijateljem in znancem. To obiskovanje traja

**GOSPODINJSKI
KOLENDAR
1 9 3 2**

Vežan v celo platno stane s poštnino
Din 10.—. Razne ženske organizacije naj ga
naročijo skupaj, dobijo popust! Naroča se v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

VSEBINA GOSPODINJSKEGA KOLEDARJA

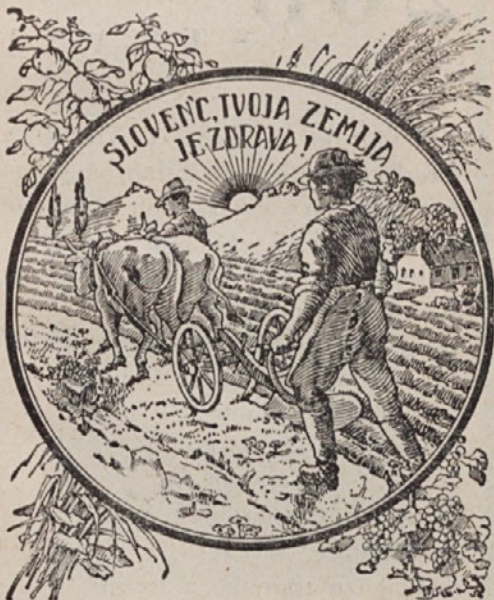
Koledar	6
Poštne pristojbine	37
Žena in država	39
Žena in združništvo	43
Čistote, cvetja in petja v naše domove	45
Gospodinjska izobrazba	50
Kršč. ženska zveza v Mariboru	53
Razvoj gospodinjskega šolstva pri šol- skih sestrah	55
Ustanovitev gosp.-nad. šole	63
Seznam gosp.-nad. šol od leta 1929—30	69
Gospodinjsko-nad. šole v Mariboru	71
Mlekarstvo v kmetskem gospodinjstvu	75
Tabela: Prodaja mleka	82
„ : Poizkusna molžnja	84
Gospodinja v kuhinji	87
Kuhinjski recepti	91
Tabela: Poraba jajc	104
„ : Valjenja	116
„ : Promet z mlinom	120
Gospodinja v vrtu	123
Tabela sejanja	134
Nekoliko besed o pravilnem pranju	137
Kako ravnaj z gobami	141
Prva pomoč v nesreči	145
Domača zdravila	149
Koledar brejosti	156
Koledar prejemkov in izdatkov	160
Zapisnik delavcev in plače	184
Zapisnik živalskega prirastka	190
Prazen papir za beležke, 60 strani	

**Koledar ima mnogo lepih slik
raznih gospodinjskih tečajev**

KOLENDAR

KMETSKE ZVEZE

1 9 3 2

Koledar je vezan v celo platno, ima svinčnik in stane s poštnino Din 10° —. Poslati denar ali znamke v pismu naprej, na **Tiskarno sv. Cirila v Mariboru**

VSEBINA

**KMETSKEGA
KOLEDARJA**

268

S T R A N I

- Koledar od 1. X. do 31. XII. 1952
Uradni podatki, pristojbine in mere
Kmet. zveza v Mariboru in Ljubljani
Vnovčevanje kmetijskih pridelkov
Odplačevanje dolgov
Važnost apna za rastline
Kako se mešajo umetna gnojila
Glavne naloge kmeta-sadjarja
Naši kmetijski mladini
Navodila iz kletarstva
Napake in bolezni vin
Jamstvo pri kupčiji z živino
Živinorejske tabele
Tabele za trgovino z lesom
Tabele za celotno kmetijsko knji-
govodstvo
Prazen papir za beležke, 60 strani

včasih cele tedne. Vendar se vse te novoletne slovesnosti preko dneva vršijo v vsej tišini in mirnosti; Kitajcu je namreč hruš in trušč dovoljen samo ponoči, ker bi v teh slovesnih dneh dnevni hrušč mogel prinesiti nesrečo. Pri uradnikih je tako, da mora v teh dneh vsak podložni uradnik posetiti svojega predpostavljenega ter mu čestitati. Prvega januarja ne sme niti belič iz hiše; kdor to načelo krši, se po kitajskih običajih izpostavlja nevarnosti, da bo v novem letu veliko izdatkov ter trošenja denarja. Otroci pa začno na Novega leta pisati z novimi čopiči, ker je to dobro znamenje. Tudi slabe besede se ne smejo izgovarjati. Nekateri gredo celo tako daleč, da ne jedo na Novega leta dan niti narodne hrane, to je riža, ker pomeni riž — t. j. »fan« — pri Kitajcih istočasno še nespodobno besedo. Pri kuhanju se nož sploh ne uporablja, ker je nož smrtonosno orodje, ki bi utegnilo na Novega leta dan uporabljeno prinesiti smrt. Razen tega pa ima na Kitajskem vsaka rodbina v svojih navadah in običajih svoje posebnosti, ki si jih ni mogoče niti misliti. Tudi pojedjo Kitajci te praznike silno veliko, čeravno so sicer v svojih potrebah precej skromni. Pristrčno vpliva v kitajskih hišah te dni zelenje, ki pokriva tla po hišah: to pa radi tega, da se zli duhovi na njem spotaknejo in padajo. Dne 3. januarja prično bajni, veseli in pozno v noč trajajoči sejmi, razsvetljeni z lampijončki vseh barv in oblik. Otroci smejo sedaj kupovati raznih igrač. Kakor so nam Evropejcem te igrače nerazumljive in morda celo odvratne, ravnotako odbijajo Kitajce naši »krampusi«, »Miklavži« itd. Kdor ni povsem vraščen v miselnost in bistvo žoltega rodu, ta vsega tega ne more doumeti. Višek novoletnih slovesnosti je 15. januar: prične tekmovanje v krašenju hiš z lampijončki, svetilkami in drugimi razsvetljevalnimi sredstvi; ob tej pestrobarvnosti se Evropejec ne more nikdar dovolj načuditi. Seveda se udeleže tega svojevrstnega tekmovanja samo bogatejši sloji, ker revnejšim primanjkuje za to potrebnih sredstev. Le-ti hitijo po ulicah in presoajo, čigava hiša je najlepše razsvetljena. Bogovi, zmaji, konji in druge tvorbe obsvetljujejo v čarobni razsvetljavi hiše bogatinov. Ta praznik lampijončkov in latern traja tri dni; medtem molijo duhovniki tri dni po cerkvah in molilnicah ter opravljajo slovesne obrede in ceremonije. Zaključek teh slovesnosti ni za vse isti; polagoma se prične staro življenje, dokler ne prične 15. februarja zopet šolski pouk. Najznamenitejša navada pri Kitajcih pa je ta, da ne vstopi noben Kitajec v Novo leto obtežen z dolgovi; to velja za reveža kakor bogatina. Ta navada je postala dolžnost; dejansko ne stopi v Novo leto nobeden Kitajec z dolgovi. Kako se vsem to posreči, ostane za Evropejce zaenkrat tajna in skrivnost.

Zanimiva zgodba o bistrem psu.

Trgovcu Babkinu so odnesli krasen kožuh; izguba mu je šla zelo k srcu. Svojim soobčanom je radi izgubljenega kožuha zelo tožil. »Kožuh, dragi moji soobčani,« tako je dejal Babkin, »je bil krasen; toda jaz ga bom že našel ter tatu iztaknil in mu nato v obraz pljunil.«

Trгоvec Babkin je poslal po policijskega psa; neki policist je pripeljal odvratno mrcino. Policist je pritisnil ščenetov nos ob tla, da je lahko mrcina ubrala sled, nato jo pa spustil. Pes je prišpičil ušesa, pogledal po ljudeh okoli sebe ter se nenadoma obrnil proti kmetici Urški ter

povohal po robu njenega krila. Urška je, umikajoč se pred hudo gledajočim ščenetom, zašla v množico ljudi v ozadju; pasja mrcina se je pognala proti preplašenemu ženščetu in jo zgrabila za obleko. Tedaj se je Urška vrgla na kolena pred policistom ter zastokala: »Ne tajim ničesar; pet mer drozga je v čeburu (prirejanje žganja je v Rusiji strogo zabranjeno). Resnica je to; vse se nahaja v kopalnici. Peljite me na stražnico!«

»In kožuh?«

»O kožuhu ne vem ničesar in ne morem zato tudi ničesar izpovedati; toda ono drugo je vse res. Sodite me!«

Zopet je policist pritisnil mrcini nos k tlom, zašepetal »Pst« in pustil pseto, da ubere sled za kožuhom. Pes je zavohal sled ter se takoj obrnil proti občinskemu predstojniku. Le-ta je v trenutku prebledel in padel na hrbet. »Ljudje, povežite me; ves denar, ki sem ga zbral za vodovod, sem zapravil.« In so občinskega predstojnika povezali ter ga odpeljali v zapore.

Pes pa je kar nadaljeval s svojim zasledovanjem. Pognal se je proti nekemu meščanu iz hiše števil. 7 ter zasekal svoje zobovje v njegove hlače. Meščan se je ves prestrašen vrgel na kolena ter priznal: »Kriv sem; v svoji delavski knjižici sem potvoril svoje rojstno leto; moral bi k vojakom, pa stanujem mesto tega v hiši števil. 7 pri električni razsvetljavi in uživam vse prijetnosti in ugodnosti, ki mi jih nudi občina. Zgrabite me in sodite me!«

Ljudstvo, ki se ga je bilo nabralo kakor listja in trave, se je zdrznilo. »Kakšen pes je to, ki vse iztakne?« Trgovec Babkin je zamežiknil z očmi, segel po denarnici, vzela nekaj denarja in ga ponudil policistu. »Pelji svoje pseto,« tako je menil Babkin. »Jaz se odrekam kožuhu. Naj ga ima kdorkoli.«

Toda medtem je pes že na mestu; nekako divje poglede je začel spuščati proti Babkinu in rentaćiti. Babkin pa je prebledel in jecljajoč priznal: »Jaz sam sem velik grešnik; kožuh, ki mi je izginil, sem sam ukradel. Pustite me, da se izjočem in da delam pokoro.«

Ljudstvo se je v trenutku razletelo v vse smeri; toda mrcina ni počivala. Zgrabila je tri osumljence, ki so najbolj leteli ter jih prignala k policistu. Vsi trije so priznali, kaj so imeli na vesti: prvi je zapravil državni denar, drugi je potolkel svojo ženo, tretji pa izustil nekaj, kar se ne spodobi povedati. Dvorišče se je v trenutku spraznilo; samo pes in vodnik sta ostala. Tedaj se požene mrcina tudi proti njemu; policist je obstrmel in umolknil; ni mogel živinčeta več obvladati. Kar priznal je in padel pred psetom na kolena: »Ugrizni me; od treh červoncev, ki sem jih dobival zate za hrano, sem vedno porabil dva — zase.«

Sveža gomila mladega fanta.

(V spomin 15 letnemu Frančeku Kocbeku, najmlajšemu članu fantovskega odseka pri Sv. Antonu v Slov. gor.)

Bolestno so se zamajali antonjevski zvonovi v jesensko jutro in nam potrdili neverjetno resnico, da v Ptujju izročajo zemlji mladega, vsem Antonjevčanom tako priljubljenega fanta Frančka Kocbeka. Na zastruplje-

nju krvi je moral v ptujsko bolnico, kjer je še isti dan umrl. Kako je bil priljubljen, priča to, da je v nedeljo po tem vse govorilo o njem in s tem pomagalo prenašati bridko izgubo staršem, katere naj tolaži zavest, da je morda ta usoda v njegovo srečo, ker današnji svet nudi pač malo osrečujočnosti, posebno mladini. Svoježa, že priletnega očeta je nadomestoval v službi križarja in cerkvenega molilca. Pa nemila usoda je pač utrjala cvet mladosti, kateri bi nam še lahko dal lepo bodočnost.

Dragi nam Franček! Kratko so Ti bili odmerjeni dnevi zemeljskega življenja. Komaj si se napatil proti resnosti življenja, že si moral mlad, vesel mladosti v prerani grob. V najbrezskrbnejših letih, sredi mladeniških sanj je prišel angelj smrti in Ti dahnil na čelo svoj ledenomrzli poljub in preminul si v njegovem objemu. Božja previdnost gre svoja pota in se prav nič ne ozira na to, ali je človek mlad ali star — toda vemo, da preko volje Vsemogčnega ne moremo. Ni nam bilo dano, da bi Te mi fantje ponesli k zadnjemu počitku. Cvetja, rožic Ti nismo mogli dati na prerani grob, zato ostane neminljivo cvetje v naših srcih — spomn na Tebe, dragi Franček. Krasota Tvoje mlade duše je najlepše odsevala takrat, ko si nam tako lepo molil in s križem vodil procesije. Vse to Te je veselilo in nisi se tega sramoval, kakor bi se jih gotovo mnogo sramovalo Tvoje starosti, in katerim si bil najlepši zgled. In ravno s tem si pokazal svoje mlado, odločno versko prepričanje. Gotovo so upali Tvoji potrtri starši, da ozdraviš; želeli smo tudi mi, da se spet zdrav vrneš v našo sredo — a za ta sladki up nam je bila kruta prevara plačilo. Uverjeni smo, da že uživaš plačilo pri večnem Sodniku, in tam prosi za svoje tovariše, da bomo pripravljene, ko pokliče tudi nas! — Velika je vrzel, ki jo je povzročila Tvoja smrt. Počivaj v miru v tuji zemlji, mlada duša! -g-ac.

Izgubljena sekira.

(Litvanska pravljica.)

Živel je nekoč drvar, ki pa je šel sekat drevesa v gozd na obali reke. Sam je bil v gozdu. Na vso moč je sekal in podiral drevesa, pa se mu nenadoma sname sekira in odleti v vodo.

Ubogí drvar je začel vzdihovati:

»Joj, joj, kaj bo zdaj? Moja tako pripravna sekira je izgubljena. Kako bi jo našel? Nemogoče. Kakšna škoda. Tako lepa je bila moja sekira in toliko dreves sem podrl ž njo.«

Tedaj pa pristopi od nekod star mož in vpraša drvarja:

»Zakaj jočeš in tarnaš?«

»Sekira mi je padla v vodo, denarja pa nimam, da bi si kupil novo. Ves sem siromak, kolikor me je. Kako bom zdaj služil kruh zase in za svoje otroke, če nimam sekire, da bi drevesa podiral ž njo.«

Starec je stopil k reki in hop! — že je skočil v vodo. Izginil je pod vodo. A ne za dolgo. Kmalu se je spet pojavil na površju, priplava k bregu in izroči drvarju zlato sekiro.

»Ná svojo sekiro, vzemi jo!«

»Ne, to ni moja sekira,« je dejal drvar, strmeč v sekiro, ki je bila iz samega zlata.

Starec stopi na breg, dvigne roke, poskoči in hop! — spet je izginil pod vodo. Zdaj je prinesel iz vode sekiro, ki je bila iz čistega srebra. Ponudi jo drvarju.

»To ni moja sekira,« pravi drvar, ko je zagledal srebrno sekiro v starčevih rokah.

Tretjič je planil starec v vodo in prinesel iz nje navadno železno sekiro. Kakor hitro jo je drvar zagledal, je vesel vzkliknil:

»Ta je moja, ta je moja!«

Planil je k starcu ter vzel železno sekiro. Hotel je takoj odhiteti domov, da bi povedal, kako je izgubil sekiro in kako mu jo je dober starec spet našel. Nič več ni skrbi.

»Čakaj,« je zaklical starec, »tvojo poštenost bom nagradil. Vzemi še ti dve sekiri, zlato in srebrno. Tvoji sta.«

Drvar se je srečno vrnil v domačo vas z vsemi tremi sekirami. Vsi vaščani so se čudili, ko so zvedeli za drvarjevo srečo.

Bil pa je v vasi velik skopuh. Bogat je bil, ker je bil pohlepen. Takoj je sklenil, da pojde tudi on poskusit svojo srečo. Brž je nasadil staro sekiro na toporišče, a jako rahlo, da bi morala sekira ob prvem zamahu zleteti z njega. In je šel k reki, se vstopil k močnemu drevesu ter zamahnil s sekiro po njem. Toda sekira se je takoj snela ter odletela naravnost v reko.

»Joj, joj,« je začel tarnati.

Tedaj je pristopil od nekod starec ter vprašal skopuha: »Kaj se ti je zgodilo?«

»Sekira mi je padla v vodo, joj, kako jo bom našel.«

»Najdem ti jo,« je dejal starec, skočil v vodo ter prinesel iz nje železno sekiro.

»To ni moja sekira,« je dejal skopuh. Starec je planil znova v vodo ter prinesel skopuhu srebrno sekiro.

»To ni moja sekira,« je dejal skopuh.

Starec je skočil tretjič v vodo ter prinesel iz nje zlato sekiro. Tedaj pa je skopuh takoj planil pokonci:

»Ta, ta je moja, ta je moja sekira.«

Todaj joj! — sekira je tisti hip skočila iz rok starca, završela po zraku, oplazila skopuha s toporiščem kec-kec! — ga vrgla ob tla ter švignila po zraku spet v vodo. Starec je planil za sekiro v reko in ga ni bilo več iz vode.

Ko se je skopušni vaščan zavedel, je stopil na obalo reke ter se zazrl v vodo. Čakal je, da se pojavi iz nje dobri starec z zlato sekiro. Toda skopuh čaka še dandanašnji na rečni obali zaman.

12. novembra 1920 ne bo slovenska krščanska mladina nikdar pozabila. Kako je mogoče pozabiti na dan, ko so v takozvani rapalski pogodbi odtrgali 600.000 primorskih slovenskih bratov od Slovenije? Rapallo trga srce in dušo slovenskega ljudstva, ki je od vseh ljudstev najtežje prizadeto po storjeni krivici. Kateri narod obstoja na svetu, od katerega bi bili eno celo tretjino z nasiljem odrezali od narodnega telesa? Slovensko ljudstvo, v svojem bistvu strogo pravično, dobro in krščansko, je to doživelo. Vse-mogočni, bodi vsem krivcem milostljiv sodnik.

Božična slika.

Hilda je slonela na postelji in brala. Čitala je lepo, mehko zgodbo o usodi dečka-sirote, ki je moral mlad in nebogljen v svet za svojim vsakdanjim kruhom. Povest ji je šla do srca. Pisana je bila tako toplo, da jo je prevzelo mehko ganotje. Nehote je občutila, da jo stiska nekaj grenkega v grlu in da ji postajajo oči vlažne.

V sobici, kjer je bivala, je bilo prijetno. Toplota, ki je prihajala iz male pečice, je blagodejno grela malo Hildico. V desnem kotu sobe je stala miza, na kateri je Hilda postavila ljubke, male jaslice. Pred jaslicami je gorela lučka, ki je s svojim svitom osvetljevala Marijo, ki se je v ljubeznivem nasmešku sklanjala čez Novorojenčka.

Sveti večer je bil nocoj. Prvi, ki ga je obhajala Hilda v tujini. Kako ves drugačen sveti večer je bil od onih, ki jih je preživljala tam daleč v svoji domovini. Tujina je pač tujina in Hilda je nocoj občutila bridko, da je njena življenska pot težka in grenka.

Že ves mesec je mislila na ta večer in se ga je hkrati veselila in bala. V dolgih urah, ko je ležala na svoji postelji in ni mogla spati, je premišljevala, kako ga bo praznovala. Še prav včeraj si je tako dobro zamislila ves večer, danes pa, ko je prišel, ni vedela prav, kaj naj počne. Od gospe si je izprosila dovoljenje, da sme k polnočnici v cerkev, ki je bila skoraj uro oddaljena od hiše, kjer je stanovala. Zakurila si je v sobi in začela čitati knjigo, ki si jo je ravno za ta večer prihranila.

Zdaj je na koncu zgodbe, ki jo je vso prevzela. Prečitala je še zadnje poglavje, zaprla knjigo in globoko vzdihnila. Pogledala je na uro: deset.

Še eno uro torej, je pomislila. Vlegla se je na posteljo in se zamislila. Oči so ji bile uprte v strop, misli pa so ji poletele daleč odtod. Romale so preko širokih poljan, begale preko tisočerih brd in gora in se končno ustavile v majhni vasiči sredi visokih hribov. Tam je bil njen dom. Tam je živel s svojo materjo in dvema bratoma dolga leta. Vso svojo mladost je preživela tod. Tista lepa, brezskrbna otroška doba je zakopana v tej vasi. Kaj so ji bile takrat vedno zasolzene materine oči, kaj njen od skrbi in dela zgubančen obraz. Živela je pač kot živi otrok, ki je vesel cvetic, trat in livad in božjega solnca, ki se smeje in joče, kadar se mu zazdi. Lepe urice so tekle takrat, a so tudi iztekle. Hilda se je spomnila tistega dne, ko je stopila pred njo mati in ji povedala, da mora zdaj, ko je dovršila ljudsko šolo, v mesto v meščansko. Naj bo pridna in resna, da je bo vesela ona in oče v nebesih.

Oče! Nanj se je spomnila sama tako redkokdaj. Poznala ga je komaj dobro. Učitelj je bil, a je padel že prvo leto v vojni. Takrat ji je bilo komaj pet let. Vse od takrat do danes je skrbela za troje dece mati, ki jih je preživljala s svojo majhno pokojnino.

In je šla v šolo. Vsak dan je prehodila dolgo pot iz vasi v mesto in zopet nazaj. Ni ji bila ta pot neprijetna. Hodila je rada in tudi v šoli dobro napredovala. Po štirih letih je končala meščansko šolo s prav dobrim uspehom.

Kam sedaj? Hilda je zavidala svoje sošolke, ki so že prej napovedale, da bodo šle na učiteljišče, da bodo gosposkične učiteljice. Kako rada bi

bila učiteljica! A je natanko vedela, da je ne bo mogla mati dalje študirati s tisto skromno pokojnino. Morala je v prvo službo, ki se ji je nudila. Majhen zaslužek v istem bil je tolik, da sta mogla študirati z njeno podporo in materino pomočjo oba brata.

Takrat ni bila več otrok. Začutila je, da je padlo nanjo breme, ki ga bo morala odslej nositi skupno z materjo. Vzela je voljno to breme na in si služila vsakdanji kruh.

Tri leta je hodila vsak dan v urad in bi še, da ni prekrizala to njeno življensko pot smrt gospodarja, ki ji je dajal zaslužka. Znašla se je na cesti. Brez službe je bila ves mesec in ta mesec ji je bila cela večnost. Čakala je službe in obupavala. Mati je hodila še bolj zaskrbljena in prosila zanjo službe v mestu.

Sedaj je tu: vzgojiteljica, sobarica in dekla, vse obenem. Teško ji je bilo ob ločitvi. Ob slovesu je začutila breme, ki si ga je naložila, silno težko. Ko je odhajal vlak, se je naslonila ob okno vagona in gorko zajokala. Na postaji je stala mati, zavita v star, že obnošen plašč; ob njej sta stala brata in žalostno zrla na sestro, ki je odhajala v tujino, da se zanje izgoreva... Vse to je prišlo tako nenadoma, da se ni niti prav zavedla. Šele delo, trdo in težko, ki ga ni bila prav nič navajena, jo je streznilo. Postala je resna in molčeča.

Hilda je zamahnila z roko kakor da bi hotela odgnati od sebe te težke in žalostne misli. Spomnila se je spet, da je nocoj sveti večer in je pogledala na uro.

»Enajst bo!«

Počasi se je napravila, odprla sobico in stopila na prosto. Nad njo je bilo sprostrto čisto nebo. Zvezde so sijale s tistim lepim, svetlim zimskim sijem. Okrog nje je vladala nočna tišina. Električne žarnice so svetile z medlim, skoraj meglenim sijem. Hildi se je zdelo, da ji pomižkujejo. Zavila se je tesneje v plašč in se napatila po široki ulici proti cerkve.

Hodila je z umerjenimi koraki. Misli so ji zopet poletele, kakor bele golobice pod rodni krov. Spomnila se je na svete večere, ki jih je preživela v krogu onih, ki jih je ljubila. Lepo je bilo takrat. Se materin vedno zaskrbljen obraz se je ob takih trenutkih razjasnil in prisledla je ponavadi k otrokom. Večer jim je potekel kot minuta. Molili so za očeta, peli in govorili. Jaslice in drevesce v kotu so bile njeno delo. Ponosna je bila na to, čeprav je bilo vse tako skromno in majhno. Malo pred polnočjo so se odpravili v cerkev, ki je bila čisto blizu. V srcu vseh se je moško glasila tista lepa poslanica angelov: mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Bog ve, kako je sedaj doma? Bog ve, kdo je postavil v kot jaslice in božično drevce?

Hilda je stopala mimo visokih palač z mrkimi, nerazsvetljenimi okni, in ji je bilo težko pri srcu. Iz hotelov in gostiln so prihajali zapozneli gostje, nekateri glasni in pijani, drugi v živahnem in veselem pomenku.

Prišla je do cerkve. Cerkev je bila majhna in čisto natlačena. Duhovnik je bil že pred oltarjem. Zrinila se je v kot in poskušala moliti. Rada bi pomolila za očeta, mater, za brata, a ni šlo. Zmedla se je v začetku očenaša. Misli so ji bile tako daleč...

Zavedla se je šele v trenutku, ko je mašnik prvič povzdignil Novo-rojenega. Pokleknila je in takrat jo je hipoma vso prevzelo in pretreslo.

Pogledala je na sveto hostijo in vsa njena mlada, nepokvarjena duša je zamolila Njega, Velikega, Dobrotnega.

Jezus, Jezušček, daj mojemu očetu večni mir, ohrani mojo mater pri zdravju, skrbi za brata in meni daj moči in silo, da bom zmogla naloženo breme. Jezus, verujem v te, Jezus, upam v te, Jezus, ljubim te nad vse! . . .

Po maši je odbrzela hitro proti domu. Skoraj tekla je. Malo pred domom pa sta jo zaustavila dva ponočnjaka.

»Oho, kam pa, dekle? Greš z nami!«

Hildo je zazeblu po vsem telesu. Zavpila je in se hotela izviti iz rok pijancev. Ni šlo. Prosila jih je, naj jo pustita pri miru, saj gre domov. Pa sta se zasmejala.

»Domov, dom—ov,« se je grdo zahupalo prvemu. »Saj še ni tako kasno, tička, in pri nas je tudi domov.«

»Jezus!« je zaječala Hilda. Udarila je z vso močjo nesramnežu v obraz. Ta je od bolečine zatulil in jo spustil. Ta čas se ji je posrečilo, da se je iztrgala tudi drugemu in stekla proti domu.

»Boš pa drugič, boš pa drugič!« je še čula za seboj pijani glas drugega.

Vsa zasopla se je Hilda zgrudila na svojo posteljo. Srce ji je naglo bilo in dihala je težko. Ko se je umirila, se je slekla, nato prižgala drobno svečko pred malimi jaslicami, zdrsnila na kolena in začela zahvaljevati Njega, Novorojenčka, da jo je rešil zla.

Sredi molitve pa so ji postale oči silno trudne in težke. Glava ji je omahnila na mehko posteljno blazino in Hilda je kleče zaspala pred Novorojenim.

Naš Dom v letu 1932.

Naš Dom stopa z Novim letom v 24. leto svojega obstoja; slejkoprej bo vršil svojo vzvišeno nalogo klicarja in tolmača vzvišenih idealov krščanske, v katoliških prosvetnih društvih organizirane mladine. Temu svojemu cilju bo skušal tudi v bodoče ustreči s svojo vsebino, idejnimi, poučnimi, zabavnimi ter drugimi doneski. Da poneseemo svoj mladinski pokret v najširše sloje našega naroda, da nas bo poznal in z nami sodeloval, smo odločili, da bo »Naš Dom« izhajal v dosedanjem obsegu a v večji obliki kot redna mesečna priloga »Slovenskega Gospodarja«. Vsak naročnik »Slovenskega Gospodarja« bo torej prejemal »Naš Dom« brezplačno. Za tne, ki si hočejo »Naš Dom« tudi v bodoče naročiti posebej, pa bo stal celoletno samo 10 Din.

Naloga fantov in deklet je, da gredo s podvojenimi močmi na delo za razširjenje tega priljubljenega mladinskega glasila. Uvodni članki bodo prinašali načelno jasnost v vseh vprašanih novodobnega življenja; razvedrilo bo služila nova povest »Nazaj v planinski raj«, ki jo je za »Naš Dom« napisal odličen prijatelj lista. V tej novi povesti, ki se godi v Mariboru in na Pohorju, se prikazuje bol in težave mladih ljudi, ki si v mariborskih tovarnah služijo grenak kruh in ki si želijo nazaj domov, kjer so preje obdelovali polja, sekali goščave in uživali lepoto božje prirode. Končno se usoda teh družin dopolnjuje in končuje tam, kjer se je pričelo: visoko gori na Pohorju v zdravju, veselju in zadovoljstvu in daleč stran od temačnih tvornic in fabrik, ki uničujejo

zdravje in življensko moč zdrave ljudske krvi. Vračajo se nazaj v svojo pravo domovino. »Nazaj v planinski raj...« S to številko zaključujemo »Šahovsko šolo«, ki smo jo otvorili na željo nekaterih naročnikov in čitateljev. V tem listu smo naznanili naše cenjene čitatelje s to velezanimivo igro duha, tako da bodo lahko tisti, ki imajo smisel in veselje, se sami naprej udeleževali na torišču šaha. Z Novim letom pričnemo na željo mnogih prijateljev »Našega Doma« z »Govorniško šolo«, ki bo zlasti dobrodošla vsem našim prosvetnim delavcem in društvenim govornikom, oziroma govornicam. »Govorniška šola« bo v posameznih številkah prinašala obilo poučnega gradiva.

Ugankarski del prevzame vrli prosvetni delavec in mladinski organizator Mirko Geratič, ki bo istočasno prevzel tudi propagando lista.

Vsi rokopiši, namenjeni uredništvu, oziroma upravi lista, naj se brez izjeme pošiljajo na naslov: Naš Dom, Maribor, Koroška cesta 5, ker sicer ne moremo jamčiti za objavo.

Vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem lista želi vodstvo Našega Doma blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto.

Marija Štupca.

Letošnji mesec november stoji po vsem katoliškem svetu v znamenju sedemstoletnice sv. Elizabete. Dne 19. novembra je minulo 700 let, kar je odplula duša 26 letne svetnice v nebesa. Zgled te plemenite kneginje je potegnil tisoče in stotisoče za seboj. Naj bi navdušil tudi vrste naših mladenk k posnemanju te blage, ljubeznive žene, s katero so tekmovala tisoče, a je prekosila tekem stotletij ni nobena.

Le malo jih je, ki do dobra poznajo ljubeznivo sv. Elizabeto. Vsaka dekliska zveza bi morala imeti v svoji knjižnici v dveh izvodih knjigo, ki jo je izdala Mohorjeva družba in se imenuje »Križana usmiljenost«. Za 24 Din jo lahko kupi tista članica, ki prva pojde v Maribor. Vaš spretni knjižničar jo bo vezal, potem pa naj kroži knjiga od hiše do hiše vso zimo. In ko boste kozuhale, predle, lusčile fižol ali prebirale kašo, bo brat ali sestra glasno čitala to zlato knjigo. Pač bi bilo najlepše, ako bi imela vsaka hiša, kjer so vrta dekleta, sama to knjigo.

Slovenci se radi pohvalimo s svojimi lepimi lastnostmi in vrlinami. Še pesmica pravi o slovenskem dekletu:

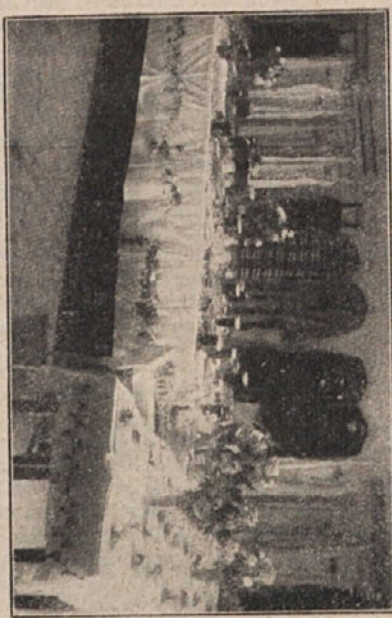
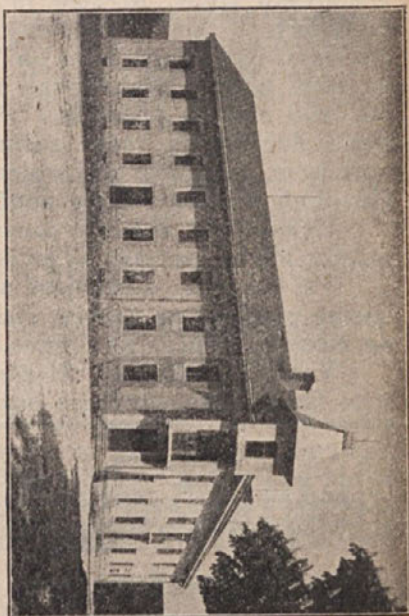
Kjerkolj sem hodil, kjer sem bil,
pa take nisem še dobil.

da b' bla t'ko bel'ga ličeca,
pa srca usmiljenga.

Ali je veljala ta pesmica le za davne dni, ko so bila dekleta tako belega — to je nedolžnega — ličeca in tako usmiljenega srčeca, da jih je opevala pesmica? Ali velja ta pesmica še za dekleta današnjih dni?

Izprašajmo si vest, draga dekleta, vpričo zgleda sv. Elizabete. Ali nam preostaja od vsakega zasluženega denarja vsaj drobtinica za siromake? Ali nimamo morda v škrinji toliko lepih robcev ali rut za glavo, da se vsako drugo nedeljo v letu drugače opravimo, a pri sosedovih živi stara Špela, ki hodi leto in dan z istim robcem v cerkev in še o Božiču in Veliki noči nima nič lepšega. Ali bi ji ne hotela pokloniti Ti enega svojih trideset? — Oh, vsakega Ti je žal, vsaki je še prelepl! — Ali ne zapiraš komaj svoje omare, toliko je obleke v njej? — Uboga Jožica, pastirica pri sosedovih, pa še ob nedeljah ne pride k sv. maši, ker nima primerne obleke. Pa rečeš: »Kaj me briga sosedova pastirica?« — Ali ne veš za revno vdovo s petimi otročiči, ki jih mati ne more vseh sama opraviti? Zakaj čakaš, da pride prosit? Ali bi ne bilo lepše, da pojdeš sama k njej in ji neseš od svoje obilice zlasti za zimo. Ali ne vidiš v siromaku Jezusa? — Jezusa, ki je dejal: »Karkoli storite najmanjšemu izmed malih, meni storite.« Ali bi se upala dati Jezusu umazano, raztrgano obleko, ako bi prišel na Tvoj prag?

K neki imenitni gospe je prišla sirota in prosila jo je, naj ji podari srajco.

živahno in zgljedno je katoliško prosvetno življenje v Šoštanju. Središče tega življenja je »Slomskov dom« v Šoštanju, ki je bil pred tremi leti zgrajen in predan izobrazovalnim namenom in ki je kmalu postal prosvetno ognišče v celi šaleški dolini. Poleg številnih prosvetnih prireditev, igar, predavanj itd., se vršijo v njem tudi gospodinjski in kmetijski tečaji, ki so se ustanovili na pobudo neutrudnega prosvetnega orača šoštanskega župnika g. P. Grila. V zadnjih treh letih je bilo v Slomskovem domu že sedem desettedenskih in dva enoletna kmetijska tečaja. Slike nam kažejo Slomskov dom, udeležence dveh takšnih tečajev s predavatelji ter del razstave z izdelki tečajnic.

Gospa veli služkinji, naj prinese iz omare eno. Po dolgem iskanju prinese služkinja slednjič precej raztrgano srajco, rekoč: »Vseh osemnajst sem pregledala, ta edina je tako slaba, da je gospa ne morete več nositi.« Gospa zardi in pravi: »Kaj misliš, če je jaz ne morem več obleči, da bo za revo dobra? Pač bi se jaz bala božje kazni, ako bi ne dala siroti srajce, ki bi jo mogla nositi vsaj pol leta.« In gospa je šla in izbrala lepo pokrpano srajco in dala revi; izročila ji je pa tudi raztrgano srajco z besedami: »Ne zamerite, da Vam dam tu še krpice, ako si hočete kaj pokrpati, ali pa včasih treba kako rano zavezati, pa boste rabili krpice, samo ne zamerite.«

Nekoč pride k meni mladenka s prošnjo, naj ji menjam desetdinarski denar, ker bodo v cerkvi danes pobirali. Tedaj smo imeli še papirnate dinarje. Prav rada sem ji postregla in naštela deset papirnatih dinarjev. Vsi so bili lepi, snažni, le zadnji je bil raztrgan in umazan. Oprostila sem se, ker res nisem imela nobenega dinarja več. S smehom mi reče dekle: »Prav tega raztrganca bom dala v cerkvi, da se ga rešim.« — »Ali bi se upala,« jo vprašam z žalostnim srcem. »Veš, moja dobra mati pa so vedno poiskali najbolj snažni denar, kadar so nesli v cerkev dar ali za svete maše; ko smo še imeli goldinarje, so navadno malo očistili denar s pepelom ali s prahom ter omotali v lep svilen papir, da sva nesli s sestrico k dušnemu pastirju s prošnjo »za eno sveto mašo.« — Mladenka me je razumela. »Hočem tudi jaz danes darovati najlepši dinar in odslej vedno tako, saj res človek vse premalo premisli.«

Pred mnogimi leti je živela v Mariboru odlična vdova — Dalmatinka. Vsaki dan je bila ob določeni uri pri sv. maši. Tiho je živela, »zase«, tako so vsaj pravili ljudje. Bila sem tako srečna, da sem se seznanila z njo. Živela je le navidezno zase. Delala je ves dan; s svojo spretno roko, je vezla zastonj s svilo in z zlatom za revne cerkve, šivala in krpala za revne dijakе; pobirala je tudi po katoliških hišah dobro čtivo in ga nosila bolnikom, katere je ljubeznivo tolažila; ko se je preselila v Ljubljano, je tam delala mnogokrat v noč za bosanske misijone, pomagala je v ljudski kuhinji in kjerkoli smo prosili njene pomoči, povsod je pomagala s svojo pridno roko. Ni bila premožna, da bi mogla deliti denar, a njene pridne, spretno roke so bile vredne več nego denar tako za revne cerkve kakor za siromake.

Pravila mi je некоč: »Pri moji materi smo imeli najnižji predal odločen vedno za ljube siromake. Po dvakrat na leto sva z materjo pregledali vse obleke in perilo ter odločili to, kar bi se lahko revežem darovalo. Moralo je biti snažno in lepo pokrpano. Nikdar ni šel siromak brez daru od materinega praga. Imela je mirno in lahko smrt, blaga moja mati,« tako je nehala plemenita Dalmatinka.

Ljuba dekleta! Kako pa je z nami? Ali smo nevoljne, kadar pride prosjak? Dandanes jih je res veliko in nehotе se Ti vzbujaa misel, ali so vsi vredni podpore ali ne. Potrpimo! Saj smo mi sami vsaki dan prosjaki, berači pred Bogom — ali si upamo reči, da smo vredni? Potrebni smo res vsaki dan, a ne vredni tudi vsaki dan. Tako je res potreben vsak, ki Te prosi, četudi na vsak vreden. Ravnajmo se po lepih naukih starega Tobije, ki je učil svojega sina tako-le: »Ako imaš veliko, daj veliko, ako imaš malo, daj malo, pa to iz dobrega srca.« To dobro srce naj odseva iz Tvojega ljubeznivega pogleda, naj odmeva iz Tvojih sočutnih besed. Najbolj pa nam bodi pri srcu tista dobrotelost po zgledu svete Elizabete, ki sama poišče in najde skrito in prikrito bedo in revščino.

O prvih kristjanih čitamo, da ni bilo siromaka med njimi, ker so premožnejši radovoljno prinašali iz svoje obilice za siromake.

Danes nas ogroža od vseh strani paganski komunizem, ki pravi: »Ti imaš odveč, jaz ti vzamem.« Mnogo sme krivi sami, ker nimamo pravega razumevanja za krščanski komunizem, ki pravi: »Jaz imam dovolj in še več kakor mi je treba; pridi, brat, jaz ti dam.«

Koliko godrnjanja je včasih pri nas, ako pride revež na občinske stroške v bolnico ali hiralnico. To pač ni krščansko. Kako zapuščen je mnogokrat star posel, ki je v trideset ali štiridesetletni službi gospodarju in gospodinji pomagal, da so si pripravili lepo premoženje. Dekleta, ali je morda tudi v Vaši bližini kje taka zapuščena dekla Marjana, tak zaničevan hlapec Jernej? Morda je kak bebec ali mutec vaši pastir? Ali ima nedeljsko blačilo? Ali spi morda v družbi stenic, bolh in uši med živalmi najbolj zapuščen in manj vreden? — Dekleta! Ail smo sploh kristjani, ako smo za vse to slepi, gluhi?

Odprimo katekizem in ob 700 letnici sv. Elizabete prečitajmo pazno (in si izprašajmo vest):

1. Telesna dela usmiljenja.

2. Duhovna dela usmiljenja.

Da, izprašajmo si vest, da, sebi, ne drugim in si ponavljajmo večkrat besede božjega Zveličarja: »Blagor usmiljenim, ker bodo našli usmiljenje!«

Začnimo tekmo, najlepšo tekmo za žensko srce: Tekmujmo v delih usmiljenja!

KAKŠNA JE SLOVENSKA ŽENA?

Slovenska žena je hrabra. Ona se ne straši težkoč, truda in težav, kadar ji dolžnost narekuje ali njen stan veleva. Pogledjmo samo po domovih. Skoraj brezizjemno najdemo kopico otrok, malih, večjih in odraslih. Dočim se ameriško ženstvo straši in boji tega bremena in se upira dolžnostim, ker noče težav in hoče biti prosto in brez skrbi, gre slovenska mati in žena hrabro svojo pot, ter pogumno vrši svojo nalogo. Marsikatera solza srčne in telesne boli pade, toda slovenska žena ne odneha, ker se zaveda odgovornosti, katero ima pred Bogom.

Slovenska žena ljubi svoj dom. V današnjih čudnih dneh, ko je toliko razvalin enkrat srečnih družin, ko je toliko žena in celo mater, katere ne vedo in ne poznajo svojega mesta, in se vmešavajo v vse moške zadeve, in pravijo, da hočejo biti povsem enake moškim in hočejo imeti iste pravice in iste dolžnosti, je naravnost tolažilno videti slovensko ženo, ki stoji ob svojem lastnem poslu in skrbi za dom, za moža in za otroke.

Res je, da je Bog ustvaril moža in ženo enakopravna. Stari Slovani se tega niso zavedali in pri njih je bila žena skoraj sužnja. To ni bil namen Stvarnikov, ko je možu dal ženo. Sveto Pismo pravi, da mu je Bog naredil družico, torej njemu enakopravno. Vzel jo je iz Adamove strani, ne iz pete, da bi hodil po njej, ne iz glave, da bi bila ona glava njemu in družini. Slovenska žena se zaveda, da je kraljica doma, da je v gotovih ozirih mož njen gospodar, a dober, ljubeč gospodar, ki svojo ženo spoštuje, in se vselej in povsod v važnih zadevah za njo posvetuje. Zato slovenska žena ljubi svojega moža, svoj dom in svoje otroke. Najbolj srečno se počuti, kadar je doma v krogu svojih dragih. In, če nastanejo dnevi še tako težki in razmere še tako težavne, ona raje trpi, in ostane zvesta svojemu poklicu, kakor pa bi razdirala dom in pehala svojo družino v brezmejno nesrečo raztrganega doma.

Slovenska žena je verna žena. Naše matere so bile verne matere in vem, da

nima nikdo lepšega spomina na svojo mater, kakor vtis, ki ga je dobil, ko je našel svojo mater zatopljeno v molitev za dobrobit svojih otrok, moža in svojega doma. Vsekakor pa mora biti vaša vera razumna, da boste vedele, kaj moramo verovati in zakaj. Ni vse verska resnica, kar se mnogokrat predbaciva od strani nasprotnikov krščanstva in nam katoličanom podtikuje. Slovenska žena mora biti razumna v tej zadevi, da bo vedela razločevati resnico od neresnice, da bo vedela, kje se poučiti če je v dvomu glede katerega nauka. V ta namen bere dobra žena in mati dobre poučne knjige. Ona se ne zanaša na to, da je enkrat znala katekizem na pamet. Če imaš peč, v kateri kuriš z drvami ali premožom, ali je zadosti, da samo enkrat zjutraj denes na ogenj? Prav tako ni zadosti, da si samo enkrat znala. Uči se, beri dobre knjige in dobre liste. Človek, ki se od časa do časa ne poslužuje dobrega branja, postane zelo lahkoveren ali naravnost praznoveren. Bral sem, da je neka taka praznoverna oseba vprašala v poizvedovalnem kotičku, ali je res, da se bradavice odpravijo, če se črna mačka pokopje na pokopališču spolnoči pod križem. Urednik pa je odgovoril: »Res se odpravijo tako, če so bradavice na mački.« — t.

NAVODILA ZA BOLNIŠKO STREŽBO.

V našem vsakdanjem življenju se pač kaj rado pripeti, da nas poleg zemeljskih dobrot obiščejo tudi raznovrstne nadloge in nesreče, v prvi vrsti bolezni, ki se je kakor smrti skoraj nikdo ne more izogniti. V takih slučajih je vedno zopet žena, ki naj se žrtvuje in zavzema mesto bolniške strežnice. Zlasti pri dolgotrajnih kroničnih boleznih je njeno opravilo tem važnejše. Ako nimaš svoje družine, te pa morda pri sosedu potrebujejo in kličejo. Zato je vedno dobro in potrebno za nas ženske, da se v tem tako važnem samaritanskem delu tem bolj spoznamo in tem boljše udeležujemo.

Bolniška strežnica mora biti duševno in telesno močna, kajti tu je treba mnogo požrtvovalnosti, potrpežljivosti in žrtev. Kar se tiče vnanjosti, mora biti spretna, postrežljiva, prijazna ter skrbna v vsakem oziru. Dalje mora biti odkritosrčna, resnicoljubna, molčeča, odločna in hladnokrvna. Drugič ima tudi dolžnost gledati nase, da si svoje telo ohrani pri zdravju in moči. Imeti mora tudi dober vid, sluh, vonj, čut, okus, gladko roko in dar ukazovati. Pri vseh nezgodah, ki se

lahko dogodijo, mora strežnica biti pogumna, srčna in modra. Četudi je nevarnost velika, se ona vendar ne sme kazati razburjeno in plašno, temveč se mora vsekakor zatajiti, ter vse nepotrebne gledalce odstraniti. Sama naj nudi prvo nujno pomoč, dokler ni zdravnika.

Soba bolnikova mora biti zračna, snažna, svetla in primerno velika, kajti v majhni sobi se hitro nabere slabega duha in zraka, kar je za bolnika zlasti v zimskem času zelo težavno in nezdravo. Za bolnike naj se vedno, ako le mogoče, določi soba na solnčni strani. Okrog te sobe pa naj vlada mir, zabrani naj se ropot in nepotrebno kričanje, ker to bolnika jako vznemirja. Enako naj se zabranijo prepoznosti obiski; tudi ni prav vpričo bolnika se tiho in nerazumljivo pogovarjati, kajti to povzroči bolniku nepotrebno in hudo domišljivo.

Pri vsakem bolniku pa je takoj za zdravniško oskrbo snaga in čistost na prvem mestu. Kajti ona je prvi pogoj za zboljšanje zdravja. Pri snaženju bolniške sobe, zlasti pri pometanju, moramo paziti posebno na to, da se ne praši. V ta namen naj se pridno rabi zato odločena kompresna (cunjja), ki pa naj bo vselej nekoliko vlažna, da kolikor mogoče ves prah pobere. Enako naj tudi sonce po dnevu proži svoje žarke v bolniško sobo, kajti v prahu, ki se nahaja v sobi, je polno bolezenskih kali, kar pa solnčni žarki zamorejo uničiti. Pri odpiranju oken sme biti tudi nekoliko prepriha, da se hitreje prežrači, a bolnik naj bo takrat dobro pokrit.

Vlažna stanovanja so jako nezdrava; to se pogosto opaža pri otrocih, ki so bledi in vedno bolehnii. Včasih pa je vlažen zrak v bolniških sobah tudi potreben, n. pr. pri bolniku, ki ima suh kašelj in se muči, pa se ne more odkajšljati. V tem slučaju pa smo odvisni od vremena; ako je zunaj suh zrak, si lahko pomagamo na ta način, da prinesemo posodo vroče vode, ali pa obesimo mokro čisto rjuho. Na ta način se potem suhi zrak v bolniški sobi navzame vlage.

Da pa ni bolniku pri dolgotrajni boleznii predolgočasno, mu lahko podobne na stenah večkrat premenimo ali pogostokrat prinesemo na mizo lepih svežih cvetlic, seveda ne premočno duhtečih. Enako lično se dajo cvetlice spreminjati tudi na oknih v poletnem času. Že samo s tem napravimo bolniku veliko uslugo; zdelo se mu bo, da so mu bolečine kar olajšane. —p.

KMEČKIM DEKLETOM!

Uresničil se je stari načrt slovenskih gospodarskih krogov bivše Štajerske, ki so zahtevali že ob ustanovitvi kmetijske šole za njo združeno gospodinjstvo šolo. V jeseni leta 1931. so pričeli graditi novo poslopje; zdaj je dozidano, pripravljeno se še notranja oprema in potrebni inventar. Kraljevska banska uprava je določila začetek pouka v januarju ali začetkom februarja novega leta. Zaradi zakasnitve gradbenih del bo prvi tečaj trajal le sedem mesecev, vsi nadaljnji pa po 10 mesecev in se bodo redno začeli začetkom oktobra. Tudi ta kmetijsko-gospodinjstva šola ima v prvi vrsti namen, izobraziti kmečka dekleta za dom, za bodoče gospodinjke, obenem pa jim nuditi čim več pouka in prakse v kmetijskih panogah. Zato je pridružena že obstoječi kmetijski šoli. Gojenke bodo imele v internatu celotno oskrbo, ki stane mesečno 400 Din. Kraljevska banska uprava pa bo dovolila tudi četrtinske in polovične oprostitve oskrbovalnine oziraje se na gospodarske razmere staršev, tako da bodo gojenke prispevale poprečno le polovico, ostalo pa banovina. V današnjem času je izredne važnosti, da se vsa kmečka dekleta po končanem 16. letu starosti začnejo živo zanimati za svojo poklicno izobrazbo, to je za kmečko gospodinjstvo; zato se odločite vse, ki čitate te vrste, posebno one, ki ste imele priložnost in ste temeljne nauke te izobrazbe dobile v kmetijski gospodinjstvi nadaljevalni šoli, da prosite za vstop v to šolo. Vsa potrebna pojasnila glede sprejema Vam daje: Vodstvo kmetij-gospodinj. šole pri Sv. Juriju ob juž. žel.

Tudi letos bo priredila Prosvetna zveza v Mariboru večdnevni tečaj; tečaj se bo vršil najbrže prve dni januarja 1932 in bo namenjen zastopnikom vseh v mariborski Prosvetni zvezi včlanjenih prosvetnih društev. Na sporedu tečaja bodo važna prosvetna, socialna in praktično organizatorična vprašanja. Predavali bodo najboljši mariborski katoliški prosvetni delavci. O vsem prejmejo prosvetna društva še potrebna pojasnila in obvestila.

Udeleženci prosvetnih tekem mariborskega okrožja Prosvetne zveze s prof. Potokarjem v sredini. (O izidu tekem je Naš Dom že poročal.)

FANTOVSKI KROŽKI V LETU 1931. Poročilo zastopnika VFK na občnem zboru Prosvetne zveze dne 26. novembra 1931.)

Kaj je mladina za družbo, narod in gibanje, o tem ne kaže izgubljeni besedi. Vedeli smo, da je treba mladino organizirati v tirih katoliške prosvetne organizacije ter jo oblikovati v smereh katoliške misli. Bilo je v času pred lanskoletnim občnim zborom nekaj drobcev. Uravnali smo te drobce na fantovskem tečaju, ki se je vršil v dne 18. in 19. januarja tega leta v Mariboru in na katero je prihitalo preko 60 vrlih fantov iz področja cele bivše Štajerske. Ni ga menda bilo v Mariboru v osnovi tako pravilno pojmovanega in tako pristržno izpeljanega fantovskega tečaja, kakor je bil ta. Navdušeni so se razhajali fantje na svoje domove. Ta tečaj je pomenil dejansko izhodišče za nadaljnje delo.

Program VFK (Vodstva fantovskih krožkov) se je uresničeval v dvojni smeri: na eni strani je šla organizacija novih fantovskih krožkov Prosvetne zveze, na drugi strani pa so se na sedežih posameznih prosvetnih okrožij priredili tečaji. Pri organiziranju teh tečajev je vodstvo fantovskih krožkov vodila misel, da je treba smisel teh tečajev postaviti na širšo podlago, to je, da se pritegnejo zastopniki vseh prosvetnih društev dotičnega okoliša. V zvezi s poročili zastopnika centrale so bila tudi poučna predavanja, pri čemer je prišlo do posebnega poudarka vprašanje združništva, ki je temelj našega slovenskega narodnega gospodarstva ter naših katoliških prosvetnih smernic. Ti prosvetno-sportni tečaji so bili dne 2. marca tega leta v Ptuj, kjer je govoril dr. Jeraj o naši

mladinski organizaciji, urednik dr. Vatovec o temeljih katoliške prosvete, dr. Remec o nekaterih pravnih nasvetih, p. Mirko Godina pa o poživlji delovanja v naših prosvetnih društvih. — Dne 12. aprila je bil sličen tečaj pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, katerega so se udeležili zastopniki prosvetnih društev, oziroma fantovskih krožkov iz vseh slovenjgoriških župnij. Župnik Gomilšek je govoril o združništvu, dr. Jeraj o prosvetnih smernicah, Josip Leskovar ml. o sportsnem programu in Mirko Geratič o organizaciji. Iste dne je bil okrožni tečaj v Ljutomeru, kjer so predavali dr. Vatovec, kaplan Matija Munda in F. Sekolec. — 26. aprila je bil tudi takšen tečaj v Slovenjgradu in dne 17. maja v Konjicah, kjer so predavali arhidijakon Franc Tovornik, dr. Vatovec in Josip Leskovar ml. Na vseh tečajih je bilo opaziti navdušenje fantov, ki hočejo sodelovati pri gradnji katoliške slovenske kulture. Tudi smo pozneje priredili več izključno sportskih tečajev, in sicer dne 26. julija v Ljutomeru, Ptuj in Mariboru.

Vzporedno je šlo nadaljnje organiziranje fantovske mladine v krožkih posameznih prosvetnih društev. Bilanca je tale: mariborska centrala vodi nadzorstvo nad 32 odseki, ki so razdeljeni na šest okrožij: mariborsko, slovenjgraško, konjiško, ptujsko, slovenjgoriško in ljutomersko. Razen tega se snuje tudi šmarsko, kjer so se fantje sami obrnili na Maribor, dasiravno spadajo pod celjski organizacijski delokrog. Od vsega začetka smo skušali fantovsko mladino čim bolj zajeiti v fantovskih krožkih, kar se nam je tudi precej posrečilo.

V drugi etapi smo potem prešli iz organizatoričnih nalog na pointenzivljenje

notranjega dela. Pričeli smo s prosvetnimi tekmami. Prosvetna knjižnica in mesečna sportna snov sta dali krožkom dovolj snovi za pripravo, pouk in trening. Tekmovalo je zaenkrat samo 12 krožkov, primerno pripravljenih je bilo kakih 20, tako da moramo biti z rezultatom zaenkrat zadovoljni.

Zunanji manifestačni razlogi pa so dali povoda za organizacijo fantovskih tabarov, ki so vsi potekli v znamenju strumne navdušenosti naše fantovske mladine za svoje zvišene ideale. Žal so se morali nekateri tabori omejiti na cerkvene shode, tako na primer pri Treh. Kraljih v Slov. goricah in na Gorci pri Sv. Petru pri Mariboru. Razen obeh teh okrožnih cerkvenih shodov so še bili okrožni tabori pri Sv. Juriju ob Ščavnici, pri Sv. Roku in pa v Vojniku za Savinjsko dolino, razen tega še krajevni fantovski tabor na Polzeli. Vsi tabori so lepo uspeli, dasiravno je ponekod motilo slabo vreme in so fantje v največjem deževju prihajali na tabore.

Upamo, da bomo mogli zbrati idealne fante vseh far, povezane med seboj po duhu in misli, vzev organizacije ter istosmernosti delovanja ter to fantovsko gibanje po krožkih duhovno, prosvetno in sportno enotno in smotreno uravnati.

Bog živi!

Osnove kmetskega blagostanja je naslov devetemu zvezku Prosvetne knjižnice, ki jo izdaja mariborska Prosvetna zveza. Zvezek je pregledno sestavljen in priredil tajnik Marko Krajnc v Mariboru. Na 16 straneh podaja smernice, v katerih se giblje strokovna izobrazba danske kmetske mladine. Med drugim obravnava pisec tudi vprašanje, kako naj društvene knjižnice z izobrazbo dvigajo narodno gospodarstvo. Obširno govori tudi o kmetski samopomoči in pa o tem, na kateri vzgoji temelji zadrudna misel. Ob zaključku so tudi vprašanja za prosvetne tekme fantovskih krožkov. Knjižica, ki stane samo en dinar kakor vsi posamezni izvodi Prosvetne knjižnice, obsega sledeča poglavja: Položaj Danske, Živnoreja, Zadrudništvo, Mlekarske zadruge, Zgodovina, Mladinska vzgoja, ustroj ljudskih visokih šol, domačnost, šolska društva in domovi ter sadovi ljudskih visokih šol. Vsem fantom, krožkom in prosvetnim društvom toplo priporočam.

Jože.

TELESNA KULTURA V KATOLIŠKEM SMISLU.

V nekem avstrijskem katoliškem dnevniku je napisal odlični katoliški javni

delavec H. Knaus sledeče programatične misli o telesni kulturi in katoliškem nazoru: Sportno gibanje zavzema v naši dobi vse večji razmah. Mnogi tisoči ljudi zbujaajo vtis, da se zanimajo samo še za različne sportne panoge in sportna udejstvovanja. Vpliv sporta na mladino in narod je postal izreden. Radi tega je potrebno, da posvetimo nekaj več pažnje sportu tudi mi, in sicer raz katoliškega vidika, da ga lahko uvrstimo v naše celotno prosvetno in vzgojno delo, da bo naša mladina gojila lahko sport v pravilni meri in pravilnem smislu in da je ne zagradi to gibanje na nek način, ki bi ji mogel prinašati škodo. Sport naj bi nam vzgojil lepe značaje, dasiravno je prva in najzanesljivejša voditeljica k takšnemu značaju katoliška vera. Poleg drugih sredstev pa so brez dvoma tudi telesne vaje, posebno če se gojijo s pametjo in urejeno, zelo dragocena pot do oblikovanja trdnih značajev. Sport pospešuje smisel za disciplino, pokorsčino, duhaprisotnost; one krepijo voljo, spreminjajo slabotno voljo v sigurno dejavnost ter delujejo proti pomehkuževanju in nrvnemu propadanju.

In radi tega; ali potrebujemo katoličani svoje posebno sportno gibanje? Na to vprašanje moremo dati jasen in točen odgovor. Da, mi katoličani potrebujemo svoj sportni pokret. Zato obstojajo pozitivni in negativni razlogi. Negativni razlogi so v tem, ker si sicer išče mladina udejstvovanja v morebiti nevarnih sportnih edinicah. Imamo celo vrsto nevtralnih društev in sportnih zvez, ki gojijo sport; toda ni ga društva ali zveze, ki bi v pravem katoliškem smislu in harmonično gojila duše in telesa.

Toda tukaj so tudi pozitivni razlogi, ki nas navajajo k temu, da se vnamemo za sportno gibanje. Veliko mladih ljudi je, ki imajo te in druge telesne in zdravstvene nedostatke. Posebno po mestih nahajamo malo zdravih mladih ljudi. Vzroki so v čestokrat nezdravih stanovanjih, v siromaštvu, v gospodarskih težavah in poklicih. Pametno sportno udejstvovanje je zelo zdrava reakcija proti tem navedenim in še drugim vzrokom. Ravno sport daje mnogokrat povoda k občutku, da se mlad človek zaveda, da mora ostati nrvno čist; saj se nauči pri sportu vzdržati in žrtve prenašati, svojo voljo utrjevati in svoje telo obvladovati. Sportna mladina se bo že iz sportnih razlogov vzdržala alkohola in nikotina, ker mora svojo moč ubraniti celo pred najneznatnejšimi oškodbami. Sport pri-

naša mladina veliko veselja. In mladina ima tudi pravico do veselja. In če ji mi tega veselja ne nudimo, potem si ga poišče drugod v kinogledališčih in drugih zabaviščih. Končno je treba še pribiti, da moramo po božji volji ohraniti telo zdravo in čvrsto. Bog je stvarnik našega telesa; z zdravim telesom si hočemo priboriti možnost, Bogu najudaneje služiti. Iz vsega tega sledi, da je gojitev telesne kulture v okvirju naše katoliške prosvete, čeprav ne prvenstvene, pa vendarle velike važnosti.

Zibelka klasičnega sporta je stara Grčija; tukaj so od začetka gojili sport z namenom, da se pripravi duši, ki biva v telesu, primerno bivališče. Duh naj se bistri za življenje, telo pa naj se krepí, da se oblikuje rod, ki je duševno in telesno zdrav in krepak. Sporta torej stari Grki niso gojili radi sporta samega, ampak so se ga posluževali kot sredstva za višje, duhovne cilje. In vendar je pozneje grški narod propadel. Zakaj? Ker je sport postal cilj in svrha in ne več sredstvo.

Za nas mora biti sport nekaj podrejenega — sredstvo za posvežitev in okrepitev telesa. Pomislimo na tehniko, ki jo je ustvarjal človeški um, da mu služi. Danes je tehnika postala gospodarica, človek pa njen suženj. Mi, katoliška mladina, hočemo gojiti sport, ki pa ni svrha, ampak samo sredstvo. Naši sportni krožki naj se zavedajo, čemu naj služijo in čemu so bili ustanovljeni: **P o p l e m e n i t i t i** naša mlada telesa, da bodo ostala čila in zdrava v lasten in narodov prid, predvsem pa za povečanje **B o g a**, našega **S t v a r n i k a**!

Sv. Bolfenk pri Središču. Precej časa je minulo od zadnjč, ko smo se oglasili v Našem Domu iz kota Prekije pri Medžimurju. Naše društveno življenje in delo je bilo vsled obilno blagoslovnjene letine zelo težavno, kar nam je tudi dokazal naš občni zbor dne 27. septembra 1931. Društvo šteje po enem letu svoje ustanovitve 72 članov in članic. Od teh je umrla ena članica, in to vzorna 30letna šivilja Lenčika Vnuk iz Jastrebec. Društvo jo je spremilo na njeni zadnji poti z žalnim vencem; v imenu društva pa je vzel slovo z ganljivimi besedami bivši tajnik Slavko Žganec. Društvo je imelo dva redna občna zbora, 10 odborovih sej in štiri skupne sestanke. Dramatiko goji dramatični odsek ter je priredil že par lepih poučnih in zabavnih predstav, Miklavžev večer ter prijateljski-zabavni

sestanek na pustno nedeljo. Kolesarski odsek je priredil na naši hriboviti bano-vinski cesti na progi 500 m polževo dirko z navadnimi kolesi, kakršna pač zmremo in rabimo mi kmečki fantje. Najdalje časa je vozil sedanji tajnik Ivo Klajnčar iz Vodranec, in sicer 21 minut in 15 sekund ter je dobil prvo darilo. Drugi je privozil Joško Klajnčar, tajnik domače Kmetijske posojilnice v 19 minutah in 30 sekundah; dobil je drugo darilo. Tretji je dovozil Nandi Trop, mizarjski mojster v 16 minutah in 9 sekundah. Dobil je tretje darilo. Vsi ostali tekmovalci pa so mogli obstati na progi ter niso sploh dospeli na cilj. Društvo je priredilo tudi predavanja: o Lurdu, Parizu, Devici Orleanski, Vatikanu, slovenskih narodnih solah, Robinzonu, slabem čitvu itd. Članstvo se je redno posluževalo knjižnice in čitalnice, posetilo prireditve našega in sosednih bratskih društev, ob priliki društvenih praznikov pa prejemale svete zakramente. Večina članstva nosi tudi prosvetne znake. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik F. Molan, župnik; podpredsednik J. Breznik, davčni vpo-kojenec; tajnik I. Klajnčar, pos. sin; blagajničarka Micka Oreški, posestnica; knjižničarka Mima Erjavec, pos. hči; gospodar J. Zdravec, pos.; nar. obr. odb. J. Borko, trgovec in posestnik; odb. za trez. delo: P. Orešnik, posestnik in župan. Za knjiž. namestnika je imenovan Slavko Žganec, sedlarski pomočnik. — Ivo, tajnik.

Več srčne olike in varčnosti je treba mladini! Ker sta prva dva dopisa prišla srečno mimo urednikovega koša, sem se zopet odločil napisati par vrstic za Naš Dom. Predraga mladina širom mile Slovenije! Res je po naši krasni domovini mnogo dobrih fantov in deklet, ki so v ponos in veselje staršev in čast slovenske domovine; toda na žalost opažamo še mnogo surovosti in neolikanosti, posebno med fantovsko mladino. Ko mlad človek s štirinajstim letom zapusti ljudsko šolo, takoj ga izprijena tovaršija spravi na slaba pota in seme dobrih naukov ne obrodi sadu, ker ga potepta sprijena družba. Sveta dolžnost vsakega posameznika je, da s prijazno besedo, predvsem pa z lepim zgledom gladi pot srčni olike in plemenitosti. Velikokrat vidimo, da mlad človek, ki ne popiva in ne zapravlja denarja, temveč sta mu dobra knjiga in časopis ljubša prijatelja ko izprijena družba, mora trpeti obrekovanje in zasmeh od raznih surovežev. Več izobrazbe in srčne plemenitosti naj

bi bilo med našo mladino; to bodi naloga naših prosvetnih društev. Naj bi mladina ob prostem času več čitala in se učila, pa manj zahajala v gostilne in slabe družbe. Koliko manj prepirov in prete-pov bi bilo. Koliko žalosti in srčne brid-kosti bi bilo staršem in drugim prihranje-ne! — Še ena stvar je, ki je tudi zelo važna in potrebna naši mladini, in to je varčnost. Starši in šola naj otrokom vzbujajo veselje do varčnosti in tudi prosvetnih društev naloga naj bo to. Imamo nebroj zgledov, ko se je priden in varčen človek z delom svojih rok in s skrbnim varčevanjem dokopal do svoje zemlje in domačije. Dosti je pa tudi ta-kih, ki so nam svarilen zgled, kam pri-pelje človeka lenoba in zapravljivost. Podedovali so nekateri veliko premože-nje za svojimi starši; dota v kratkem času je vse izkipelo kakor sneg pred pomladnim solncem; zapravili so pose-stvo, sploh vse in na stara leta so v breme in nadlogo občanov. Taki ljudje niso vredni usmiljenja. Naravnost čudno se človeku zdi, da nekateri fant ali dekle tako lahkomišelnost denar trosi, ki je tež-ko prislužen. Res težki so časi in bi mogli biti še težji; zato pa moramo tudi skrčiti izdatke, ki niso nujni. Varčevanje je v korist posamezniku, je pa tudi na-rodnemu gospodarstvu v korist. Več varčnosti in podjetnosti bi bilo potreba nam Slovincem in ne bi vladal med nami tuj kapital, ki vleče iz naše zemlje mili-jonske dobičke in tira brezštevilne mno-žice delavcev v bedo in pomanjkanje. — Ivan Krajnc.

Dragi naši bratje! Kakor brat bratu bi pisal, tako tudi mi pišemo Vam. Fantje in dekleta iz našega koroškega kraja, pi-šemo danes vsem tovarišem in tovarišic-am krož »Našega Doma«. Kakor pesek v dnu morja se izgubi, hitro nam izgine izpred oči. Ravno tako je tudi v našem življenju. Kakor senca izginejo nam dan za dnev. Solnce zlato cel dan nas greje, zvečer pa nam za goro gre. — Tako tudi to leto naše, nam zdaj kmalu bo odšlo. Da bi boljše bilo nastopno, kakor teko-če. Zaradi tega brat bratu, sestra sestri, piše voščilne vrstice čez doline in gore, grejo pisma, kartice. Tako tudi naše pismo bo priletelo zdaj v prelepo Slove-nijo, v katerem Vam voščimo iz dna srca te vrstice:
Srečno novo leto.
Saj spet veselo
se bo začelo.
Nam sveto
novo leto:

Oj, da bi Vam ponovilo,
let veliko še števalo.

Vam voščimo iz srca,
mi iz kraja Radiškega.

Na Koroškem v celovški okolici,
stojimo mi radiški Vaši bratci.

Naj globoko bi segle te vrstice,
v Vaše bratsko srčice.

Saj v srcu našem in Vašem,
kri slovenska pretaka se še.

Med tujim narodom kličem Slovenec sem,
in Vi ga v novem letu — ne zabite.

Pomnite, da na oni kraj Karavank,
jako zaničevan Slovenec je vsak.

Tu zaničevan slovenski rod,
o bratci predragi ne zabite ga.

A, molite rajši za njega.

Ganljiva beseda pisana »molite rajši za njega«, a predragi, resnica je le ta, da lahko molite z nami in za nas »O čen a š«!

Tudi tukaj živimo. Tudi od fantovskega krožka v Dolu pri Ljubljani se oglašamo v Našem Domu, da ne bodo mislili, da spimo; tudi tukaj živimo. Razen »Kresa« je tudi »Naš Dom« naše fantovsko glasi-lo, ki mu tudi sledimo. Štajerci ste nas letos skoraj posekali s svojimi številnimi fantovskimi tabori in zborovanji ter cerkvenimi shodi. Pa tudi štajerska de-kleta. Pa imamo tudi mi svoja zborova-nja; zato nikar ne mislite, da Dolčani spimo. Živimo! — Jože, tajnik fantovske-ga krožka, Dol pri Ljubljani.

Nov fantovski odsek smo si ustanovili v Studencih pri Mariboru. Prišli smo navdušeni fantje skupaj ter se pomenili, da bi bilo treba osnovati fantovski od-sek pri našem domačem prosvetnem dru-štvu. V nedeljo, dne 8. novembra tega leta smo imeli ustanovni občni zbor, na katerem smo si izvolili sledeči odbor: Vili Pouh, predsednik; Leo Likovec, taj-nik; Matko Mlakar, sportni voditelj; p. Marko Fišer, duhovni vodja. Veseli in navdušeni smo ob lepem prosvetnem programu naše Prosvetne zveze ter bo-mo z vsemi silami delovali na njega uresničenju. Vi pa, fantje od drugod, ki prebirate z ljubeznijo Naš Dom, prav prisrčno in bratsko pozdravljeni. Tone.

Iz Jarš pri Ljubljani piše posestniški sin Franc Dimnik: »Topot Vam pošiljamo sliko jarških fantov in deklet, ki smo vsi prav vneti čitatelji Našega Doma. Vsi smo prav zadovoljni z njim; samo kadar ga moramo dva meseca čakati, nam je bolj težko. Ob priliki našega slikanja smo nabrali nekaj penozov za tiskovni sklad Našega Doma. Mnenja smo, da je

Dekleta in fantje iz Jarš pri Ljubljani, ki se zbirajo okrog »Našega Doma«.

treba Naš Dom v dosedanji smeri naprej urejevati ter se bo naša krščanska mladina lista prav rada ter z navdušenjem oprijela. Bog živil«

Tekmovali so fantje ptujskega okrožja, fantje od petero prosvetnih društev ter se pomerili v plemeniti tekmi. Uspeh je bil prav dober. Tudi pri tem tekmovanju se je pokazalo, koliko plemenite znatizeljnosti in bistrega razuma je v naši fantovski mladini. Vsi odgovori so bili točni, jasni in sigurni. Sijajno so se postavili fantje slovenjgraškega okrožja. Zal so se mogle radi deževnega vremena vršiti samo prosvetne tekme. Lepi uspeh je pokazal, s kolikim smislom so se fantje pripravili na tekme. Sigurni in jedrnatni so bili odgovori. — Istega dne kakor v Slovenjgradu, to je v nedeljo, dne 15. novembra — so bile tekme tudi za ljutomersko okrožje. Vsa čast šentjurčanom, njih navdušenju, nesebičnosti in zgledni požrtvovalnosti. — Ob tej priliki se je prenesel sedež ljutomerskega okrožja iz Ljutomera k Sv. Juriju ob Ščavnici ter so se izvolili v okrožni odbor: Anton Korošak, predsednik; Jože Čuš, podpredsednik; Friderik Dermota, tajnik; Franc Domajnko, sportni voditelj; č. g. kaplan Satler, vneti in vrli mladino-ljub pa duhovni vodja. Veliko uspehov in blagoslova božjega! — n.

Fantje: poročajte Našemu Domu o svojem prosvetnem delu. Saj se fantje zanimajo tudi za druge, kaj delajo in kako napredujejo. Bog živi!

Urednikovo rešeto: Francu M. iz Vita-nja: Malo težko; vse prav, kar pišeš. Toda tudi to se želi in zahteva. Morda v prihodnjih letih enkrat, če bo malo boljše s prostorom. — Pozdravljen!

§ 1. Šahovska deska se tako postavi, da ima vsak igralec na svoji desnici belo polje. Pred začetkom igre se morata oba nasprotnika prepričati, ali stoji deska kakor tudi figure na pravilnem mestu. Če opazi igralec do 5. poteze, da figure niso pravilno postavljene, lahko zahteva, da se igra začne znova. Po 5. potezi pa nima več pravice tega zahtevati.

§ 2. Dotični igralec, ki prične, vodi zmiraj belo armado; kateri izmed nasprotnikov prične, določi žreb. Prejšnja pravila, da sme pri prvi potezi igrati kar z dvema figurama, niso več veljavna in se tudi v prvi potezi napreduje samo z eno figuro.

§ 3. Ako se igralec dotakne kakšne figure, jo mora brezpogojno tudi vleči, in sicer tudi takrat, ako se igralec nehotе dotakne figure; v tem slučaju mora to izrecno poudariti. Ravnotako mora igralec vzeti dotaknjeno figuro nasprotnika, ako je to mogoče. Napravljena poteza se ne sme razveljaviti pod nobenim pogojem.

§ 4. Če se je igralec dotaknil figure in jo postavil na polje, ki ni pravilno, lahko vzame potezo nazaj; pač pa mora kot dotaknjeno figuro na pravilno mesto postaviti. Če se po 10. potezi opazi, da je eden izmed igralcev napravil nepravilno potezo, se cela igra razveljavi.

§ 5. Ogrožanje kralja se ponavadi opozarja s klicem »šah«, ako je to potrebno; ni pa izrecno predpisano. Pod vsakim pogojem pa se mora ogrožanje kralja upoštevati, v nasprotnem slučaju je dotični, ki tega ne upošteva, igro zgubil. Ako se med potekom igre opazi, da je kralj obtičal v »šahu«, se mora igra razveljaviti.

§ 6. Kdor je nasprotnega kralja matiral, je zmagal. Igralec pa lahko med partijo igro prekine in se lahko uda, v tem slučaju je seveda igro izgubil.

§ 7. Pri končni igri lahko igralec zahteva od nasprotnika, da ga mora v 50 potezah, to je, vsak igralec napravi 50 potez, matirati. Pri tem se pa seštevajo potez vsakokrat prične znova, ako se kaka figura vzame ali pa, ako se napravi s kmetom poteza. Ako se je v celoti napravilo 100 potez in tudi takrat ni padla nobena odločitev, se partija proglasi za neodločeno. Kot neodločena se proglasi tudi takšna partija, v kateri sta oba nasprotnika napravila trikrat zaporedoma iste poteze.

IZ VSEH VETROV

Mnogo ljudi ne ve, da se nahaja najvišja železnica na svetu v južnoameriški državi Peru;

da so nosili stari Špartanci v boju rdeče hlače, da se kri ni poznala na njih; da imajo v Ameriki 232.000 cerkvá;

da je San Marino najstarejša republika;

da som sploh nima kosti v svojem telesu.

Znameniti spreobrnjenci zadnjih let. Preteklo leto in prva polovica letošnjega leta štejeta zelo veliko spreobrnjenj tako v starem kakor novem svetu. V Angliji je bilo 12.372 spreobrnitev h katoliški veri, predvsem iz protestantskih ločin. V Združenih Ameriških državah je bilo v tem času 38.328 prestopov v katoliško cerkev. Iz vrst angleških protestantskih duhovnikov je prestopil župnik H. Nosworthy s številnimi župljani. Veliko pažnjo je zbudil prestop znanega vseučiliškega profesorja za matematične vede na edinburški univerzi Taylorja Whitakera, bivšega predsednika Kraljevskega irskega astronomskega društva. Na Škotskem je prestopil v katoliško cerkev župnik iz Glasgowa Paget Revly, ki je takoj odpotoval v Rim, da se pripravi za katoliško dušebrižništvo. Na Irskem se je spreobrnil glavar odlične plemenitaške rodbine 80 letni O. Mahoney. V Kodai-

kanalu so tudi doživeli nemalo senzacijo, ko je najavila svoj prestop v katoliško cerkev hči protestantskega škofa v Madrasu ga. Mayne. V Združenih ameriških državah je dr. Selden P. Delany zapustil svoje mesto protestantskega župnika v neki njujorški cerkvi ter zaprosil za sprejem v katoliško cerkev. Skoraj istčasno je napravil takšno prošnjo učeni Harold R. Flower, protestantski bogoslovni profesor v Chikagu. Veliko pozornost je zbudila tudi odločitev hčerke švedskega kralja princeze Astride, da prestopi v katoliško cerkev. V Londonu se je odločila na to pot znana angleška pisateljica Sheila Kaye-Smith. Značilno je, kar piše o teh prestopih protestantski list »Reichsbote«: »Gotovo je, da predstavljajo vsi slučaji prestopov protestantov h katoliški cerkvi veliko dobit za katoliško cerkev, dočim so obratni slučaji zelo redki. Brez dvoma je, da temeljijo vsi takšni prestopi na izključno verskih razlogih.«

Drugi kraji — druge navade. Japonec Kimpei Sheba piše: »Med nami in med drugimi ljudmi je velik razloček. V Ameriki na primer spe ljudje na mehkih blazinah in na peresih, mi pa spimo na trdih posteljah in si podlagamo pod glavo trde blazine. Vi se zbudite in se pretegujete in gledate pri tem od vzglavlja na vznak. Ko pa se mi zbudimo, se obrnemo, da gledamo ravno v nasprotno smer, na blazine. Vi si čistite zobe kolikor mogoče naglo, mi pa si jih čistimo kolikor mogoče dolgo. Najbolj revne Japonce vidiš zjutraj, kako hodijo okoli svojih hišic in si čistijo zobe. Vi si drgnete svoj obraz po umivanju s suho brisaco, mi pa z mokro. V Ameriki molijo, če sploh molijo, pred jedjo, ki jo uživajo živi ljudje, na Japonskem pa molimo pred jedjo, ki je posvečena mrtvim. Mi obračamo med molitvijo obraz navzgor, vi pa navzdol. V Ameriki in v Evropi velja kot barva žalosti črnina, Japonke pa nosijo za časa žalovanja bele obleke. K poroki pa prihajajo na Japonskem ljudje v črnih oblekah. Japonski tesar vleče žago, ameriški pa jo potiska. Vi postavljate svoje dežnike v kot z držajem navzgor, mi pa z držajem navzdol. Če nosite vi dežnik zaprt, ga držite za držaj, mi pa nosimo dežnike na vrvici, ampak z držajem navzdol. Če vi vstopite v hišo, se odkrijete, mi pa se najprej sezujemo. Če pride k vam gost, ki vam hoče kaj darovati ali pokloniti, vam izročí darilo takoj, pri nas pa na koncu obiska. Vi si ogledate darila v

navzočnosti darovalca, pri nas pa nikdar. Vi imate navado, da vse pojedete, kar je na krožniku, na Japonskem pa se to ne spodobi. Vi vstanete, če hočete biti vljudni, pri nas pa sprejemamo goste sedé. V Ameriki velja za grdo, če je soba prazna, ori nas pa je ravno narobe.»

Novorojenke v Indiji. Vsaka novorojena deklica v pokrajini Kashmir bo vredna od sedaj naprej po en akér zemlje; tako je dal razglasiti maharadža iz Kashmira v Indiji dne 13. avgusta tega leta. Položaj ženske v Indiji je vedno slab. Smatrali so jo za bitje nižje vrste, ki ni na svetu za drugega kot za to, da služi možu in ga zabava. Še pred 50 leti so vdove javno sezigali ob moževem pogrebu. Niti strogi angleški vladi se ni posrečilo popolnoma iztrebiti tega groznega počenjanja. Dobijo se še dandanes slučaji tu in tam, da mora policija poseči vmes. Danes uničujejo novorojenke ženskega spola takoj ob rojstvu. Prebivalstvo je padlo tako zelo, da je začelo skrbeti oblasti. Posledica temu je bila, da je maharadža obljubil nagraditi vsakega Indijca, ki postane oče hčerke, z enim akrom zemlje za vsako hčer v družini.

Redke so knjige na slovenskem knjižnem trgu, ki bi bile tako lepo opremljene in prirejene kakor Kellermannova »Kot bogov«, v prevodu dr. Valterja Bohinca ter iz odlično ter iz odlično znane zbirke »Kosmos«, ki jo v zvezi z drugimi publikacijami izdaja Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena krasni knjigi je samo 90 dinarjev; knjiga spada v vsako prosvetno knjižnico, pa tudi v zasebne knjižnice številnih prijateljev lepe slovenske knjige. Kakor roman bereš to, kar ti popisuje duhoviti pisatelj iz polne malhe svojih doživljajev na potovanju po Indiji, Malem Tibetu in Siamu. Na zanimiv način so prikazani običaji ljudstev in narodov, ki prebivajo v teh deželah in krajih. Knjiga je opremljena z 49 slikami, izvršenimi po izvornih posnetkih. Za božične praznike in Novo leto primerno in dragoceno darilo. Knjiga se lahko naroča tudi v Cirilovi knjigarni. Maribor, Koška cesta 5.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je danes najpožrtvovalnejša založnica lepe in dobre slovenske knjige. Te dni je zo-

pet izdala tri krasne knjige, in sicer znano Sienkiewiczovo povest »Skozi pustinje in puščave«, ki se je tudi nam Slovincem tako priljubila, da je bilo treba misliti na nov prevod. Oprema in priredba knjige dela čast Jugoslovanski knjigarni. Cena knjigi: broš. 40 dinarjev, vez. 60 dinarjev. — Potem so izšli tudi »Otroci« zanimivega pripovedovalca in pisatelja Narta Velikonje. Vez. 60 dinarjev, broš. 40 dinarjev. — Potem pa še Scottova »Mala trojka« za mladino. Stane vezana samo 40 dinarjev. Vse tri knjige so okusno in čedno premljene ter se razen pri Jugoslovanski knjigarni dobijo tudi v Cirilovi knjigarni v Mariboru, kjer se lahko naročajo. Vse te knjige prav toplo priporočamo.

Naša znanstvena publikacija. V Sloveniji obstoja pri organizacijah, ki izdajajo znanstvene publikacije, delitev dela s središči v Ljubljani in v Mariboru. V Mariboru vrši to nalogo Zgodovinsko društvo. Poleg redne publikacije ČZN, ki se je letos izredno povzpela tako glede vsebine, kakor tudi glede obsega, izdaja ZDM tudi izredne publikacije. Med temi zavzemajo najodličnejše mesto Umetnostni spomeniki Slovenije, od katerih je izšla spomladni ena najlepših slovenskih letošnjih knjig, prvi zvezek Dekanije Celje. Kriza, katera razprostira vedno bolj in bolj krila po naši zemlji, je zajela tudi ZDM. Ker znano je dejstvo, da trpe pri raznih redukcijah predvsem kultura in kulturne institucije, vsled česar je tudi razvoj in bodočnost naših znanstvenih organizacij izven univerzitetnih središč težka. Vendar pa je naše ljudstvo v takih težkih položajih vedno pomagalo naši znanosti do razvoja in na potu preko težav. Zgodovinsko društvo v Mariboru se bo obrnilo v bodočnosti do naših gospodarskih organizacij s prošnjo za denarno pomoč, do naših knjižnic in kulturnih ustanov ter kulturne javnosti pa z apelom na naročilo posebnih izdaj ZDM in to predvsem Dekanije Celje. Naš narod je pokazal že tolikrat svoj visok kulturni položaj in prepričani smo, da stori to tudi sedaj in da se zasužura z izrednim izdanjem ZDM redno izhajanje. Vsak najmanjši dar je dobrodošel kot znak kulturne zavesti posameznika in nas vseh.

Slovniki in slovski brus knjižne slovensčine. Sestavil J. Koštial. Drugi natisk 1931. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. Cena za ude 6 Din, za neude 8 Din.

NAŠA PROSVETA

Občni zbor mariborske Prosvetne zveze dne 26. novembra tega leta je potekel v znamenju živahnega razgovora o tem, kako poživiti naše prosvetno delovanje. K temu vprašanju so govorili šentviški župnik Soklič, Ljudevit Šarlah iz Konjice, kaplan Stakne iz Središča, župnik Magdič iz Gornje Kugote, Turnšek iz Polzele, Franc Krepek, učitelj Jože Petrun in urednik dr. Vatovec, ki je naglašal, da je treba poživiti delovanje vseh tistih društev, ki so zaspala, in da je treba v smislu izvajanj predgovornikov pristopiti k organizaciji Zveze ljudskih knjižnic in Zveze ljudskih odrov. Ta del občenega zbora je bil najvažnejši. Iz posameznih poročil je bilo povzeti sledeče: v mariborski Prosvetni zvezi je včlanjenih 197 društev; vseh knjižnic je 154 s 54.000 knjigami. Centralna knjižnica v Mariboru je narasla v pretekli poslovni dobi za 1165 novih knjig, ki predstavljajo vrednost 39.575,21 dinarjev. Aktiva izkazuje 73.528,75 dinarjev, istotako pasiva. Samo za tisk prosvetnih knjižic in nabavo novih knjig se je izdalo 53.524,90 dinarjev. O poročilu gibanja fantovskih odsekov poročamo na drugem mestu. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: dr. Josip Hohnjec, predsednik; dr. Josip Jeraj, prvi podpredsednik; dr. Fran Vatovec, drugi podpredsednik; Josip Kavčič, tajnik; Joško Maležič, blagajnik; dr. Franc Sušnik, knjižničar; Marko Krajnc, prof. Potokar in Jože Stabej, odborniki. Zanimivo je, da je zastopala posamezna društva na občnem zboru pretežno mladina.

KRŠČ. MLADINA DRUGOD

Katoliška mladina v Avstriji. Četudi ne povedo številke vsega in ne moremo govoriti o življenju, ki se skriva za njimi, je vendar za nas zanimivo, koliko je katoliške mladine v Avstriji in v kakšnih organizacijah in zvezah je včlanjena. 160 tisoč katoliških fantov in deklet je v avstrijskih kat. organizacijah. Državna zveza katoliških deklških društev šteje 75.000 članic; državna zveza katoliške nemške mladine 53.595; srednješolska zveza 2300, dijaške marijanske kongregacije 6500, katoliška vseučiliška društva 2033, »Neuland« katoliško mladinsko gibanje pa šteje 2000 članov. K temu še pridejo člani krščanske nemške telo-

vadne zveze, in sicer 7964 telovadcev, telovadkinj pa 5623 in nekatere druge mladinske organizacije.

ŠALE IN UGANKE

PRISOTNOST DUHA.

Hudžadže je bil po svojih grozovitostih strah in trepet svojega ljudstva, in vendar je blodil v svoji silni bolesi brezskrbno, brez spremstva in brez kakega znaka svojega dostojanstva po zelo oddaljenih krajih okrog.

Nekoč je srečal v puščavi starega Arabca, s katerim se je začel razgovarjati in je nehote napeljal pogovor na vprašanje:

»Povej mi, prijatelj, kakšen človek je kalif? Zelo mnogo govore o njem.«

»Hudžadže je tiger,« je odgovoril Arabec, »pošast — on ni človek.«

»To je drzno povedano,« je dejal kalif, »če bi te vprašal po dokazih, bi ti odgovor ne bil tako lahek.«

»Dokaze,« je odgovoril Arabec, »najdeš v vsaki deželi, v vsakem mestu. Če hočeš, ti pove vsak podložnik po eno sramotno dejanje, ki mu ga je storil on v njegovi družini. Milijon ljudi je krvavelo, in mu še ni dovolj krvi.«

»Ali si videl kdaj kalifa?« je vprašal Hudžadže.

»Ne!« je odgovoril Arabec, »a iz tega, kar sem ti povedal, ti bo gotovo jasno, da si niti ne želim tega.«

»Proti svoji volji ga vidiš,« mu je dejal kalif, »še več, celo govoriš z njim.«

Ne da bi bil radi tega iznenaden, je odgovoril Arabec kljubujoče:

»In ti, ali veš, kdo sem jaz?«

»Ne,« je odgovoril kalif, »toda rado veden sem in rad bi izvedel.«

»Jaz sem iz rodu Zobaira,« je odgovoril Arabec, »katerega potomci so vsako leto po en dan nori, in danes je ravno moj dan.«

Kalif se je čudil prisotnosti duha preprestelega Arabca, šel dalje in pozabil na zgodbo.

V šoli. Učitelj: Pazite otroci. Trije kosci pokose travnik v treh dneh. kateri mi zna povedati, v koliko dneh bi pokosil en sam kosec taisti travnik?

Mali Janezek vstane, pa reče: To, gospod učitelj, ni mogoče, da bi en sam kosec pokosil travnik.

Učitelj: Kako to?

Janezek: Ker je travnik že pokošen.

Na vlakcu. Šaljivec hoče podražiti kmeta, ko je vlak vprav zavezil v dolg pre:

dor: »Je že ven, očka, zdaj gremo v pekel.

»Nič ne de, saj imam vozni listek tudi za nazaj. Kaj pa vi?«

Za kratek čas. »Mene desna noga strašno boli, gospod doktor!«

»To je starost, moj dragi, starost!«

»Kako? Starost? Saj je leva noga ravno tako stara kakor desna, pa me nič ne boli!«

Zakaj ga ne odpusti. V neki veletrgovini, ki je delala kupčije na podlagi visoke protekcije, je prišel k ravnatelju znanec in mu dejal:

»Govoril sem s tvojim tajnikom o poslovnih stvareh, pa kar nisem mogel verjeti, da je tako zabit. Kako to, da ga ne odpustiš, saj nič ne ve?«

»Preveč ve, zato ga ne odpustim.«

Pozna svojo hčer. Oče: »Zdite se mi nekoliko premlad za ženitev. Moja hčerka jih ima že 26, vi pa...«

»Šele dvajset, prosim.«

»No torej, vidite. Svetujem vam, počakajte še pet let, ko boste stari 25 let, ona bo pa takrat že nekaj let manj.«

Pevska vaja. »Že davno je odbila ura polnoči. Tako dolgo vaša pevska vaja gotovo ni trajala.«

»Seveda je trajala, ženica. Zaradi deževnega vremena je prišlo samo sedem pevcev, pa smo morali peti tudi za one, ki so ostali doma.«

Iz vojaške službe. Korporal: »Rekrut Majer, povej, kaj je patron?«

Rekrut: »Sveti Dominik.«

Korporal: »Osel! Jaz mislim patron za ogenj.«

Rekrut: »A tako; sveti Florijan, gospod korporal!«

Nočni obisk. Bilo je že proti polnoči, ko je zazvonil hišni zvonec. Vsiljivo, na glas.

Zdravnik je planil iz spanca.

»Kdo je?« je zavpil skozi okno.

»Gospod doktor,« je odgovoril mož spodaj, »gotovo imate voz. Koliko bi zahtevali za obisk bolnika v tri ure oddaljeni vasi?«

»Takša za nočni obisk je sedem dolarjev.«

»Dobro. Prosim vas, da greste z menoj.«

Zdravnik se je naglo oblekel, vzel s seboj kovček z zdravili, potisnil avto iz garaže in pogнал avto v smer, ki mu jo je pokazal tujec. V dobri pol ure sta bila v vasi.

»Najlepša vam hvala, gospod doktor,« se je zahvalil mož in stopil iz avtomobila, »evo sedem dolarjev.«

»A kje je bolnik?«

»Nikogar ne poznam, ki bi bil bolan,« je odgovoril tujec. »Na vas sem se obrnil samo zato, ker so vsi šoferji taksijev zahtevali po deset dolarjev, da me potegnejo do doma.«

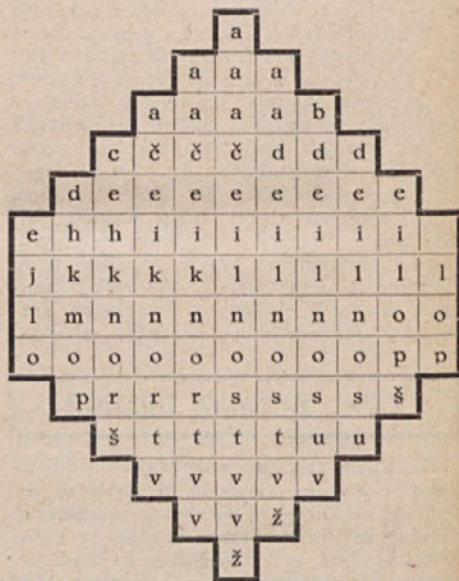
Burke in zanimivi poizkusi.

Iz smetane se ne da narediti surovo maslo. Ako vržeš v smetano košček sladkorja, znaš smetano umetati, kakor dolgo hočeš, a nikdar ne boš iz nje napravil surovega masla.

V prt ovito jabolko razrezati. Vzemi prav krhko jabolko in ga rahlo pokrij s prtom. Položi vse na mizo. Ako udariš z nožem po jabolku, ga bodeš precepal, a prt bo ostal cel. Lahko vzameš tudi papir, katerega pa moraš oviti okrog noževnega rezila. Ako režeš krhko jabolko, ga boš lepo prerezal, papir pa bo ostal nepoškodovan.

Demant.

Mladi Vitanjčan.

Besede pomenijo: 1. soglasnik, 2. sledi cvetju, 3. letalec, 4. velika reka, 5. sladka pijača, 6. oseba, kateri smo dolžni pokorščino, 7. visoka šola, 8. značilna blodnja 17. stoletja, 9. priznanje zaslug, 10. nepristnost, 11. prebivalci vinorodnega kraja, 12. rimska obleka, 13. kurivo, 14. soglasnik. Kaj čitaš po sredi?

Rešitve do 10. januarja 1932. Nagrade kakor običajno.

Vsem

naročnikom „Našega doma“.

„Naš dom“ je bil že dosedaj zelo po ceni. Toda kljub temu zaradi denarne sliske niso vsi naročniki izvršili dosedaj svoje dolžnosti. „Naš dom“ bi zaradi tega lahko prišel v denarne težave. Oni, ki še niso plačali naročnine za preteklo leto, naj to vsaj sedaj storijo, ko imajo že celotni letnik pred seboj!

Za prihodnje leto smo sklenili sledeče:

„Naš dom“ bo izhajal v dosedanjem obsegu in z vsebino dosedanje smeri, pač pa v drugi obliki kot brezplačno a priloga „Slovenskemu gospodarju“.

Kdor torej hoče dobivati „Naš dom“ brezplačno, naj se naroči na „Slovenskega gospodarja“.

„Slovenski gospodar“ je najstarejši in zato zelo priljubljen tednik na 16 staneh rednega obsega. Naklada mu bo sedaj skoro 30.000 izvodov. Odslej bo tudi edini tednik s tako mesečno mladinsko prilogo. — Naročnina za „Slovenski gospodar“ znaša letno Din 32.—, polletno Din 16.— in četrtletno Din 9.—.

Vsak celoleten naročnik „Slovenskega gospodarja“ ima poleg tega še zavarovano svojo stanovanjsko hišo za slučaj požara za Din 1000.—.

Naročnino za „Slovenskega gospodarja“ lahko pošljete tudi po danes priloženi položnici „Našega doma“. Napišite na srednji del zgoraj besedici: „Slovenski gospodar“. Kdor pa želi tudi v bodoče biti naročnik samo na „Naš dom“, ta naj pošlje po priloženi položnici Din 10.—.

„Naš dom“ stane v novem letu samo Din 10.—.

Prijatelji svojega mladinskega glasila bodo sedaj še lažje širili svoj list in svoje ideje. Zato na delo, da bo v vsaki hiši „Naš dom“!

**Uprava in uredništvo „Našega doma“
Maribor, Koroška cesta 5.**

NITROFOSKAL-RUŠE

je mešano umetno gnojilo, ki zelo dobro deluje na naši slovenski zemlji za vse gospodarske poseve. Z njim se lahko pridela

MNOGO, DOBRO IN POCENI!

Njive, vinogradi, sadonosniki naj se gnojijo v jeseni in naj se gnojilo dobro zmeša z zemljo, bodisi potom oranja ali okopavanja. Travnike v jeseni dobro branati in gnojiti z

NITROFOSKALOM IN APNENIM DUŠIKOM

vsled tega, ker so trave zelo hvaležne za dušik, travniki spomladi dva do tri tedne prej ozelenijo in dajo dobro in krepko krmo za živino.

Kmetska mladina naj se zanima tudi za to tehnično sredstvo, ki vpliva na poboljšanje pridelovanja kmetijskih pridelkov, naj dela v tem smislu poskuse na svoji zemlji.

Tvornica za dušik d. d. Ruše izdeluje umetna gnojila in sprejema direktno naročila.